

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

[ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ-ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΑ-ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ]

ΠΟΛΕΜΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΑ.

Δὲν πρόκειται νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὴν θεωρίαν τοῦ πολέμου. Ἐνόσω ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἔριδες μεταξὺ ἰδιωτῶν θὰ γεννῶνται καὶ συγκρούσεις μεταξὺ πολιτικῶν συντάξεων καὶ πόλεμοι μεταξὺ ἐθνῶν. Ἐν ὄλῃ τῇ ἀθωότητι αὐτοῦ, μόλις λάβῃ πρώτην τινα ὑπόστασιν, τὸ παιδίον καὶ προτείνει τὸν γρόνθον καὶ σχίζει διὰ τῶν ὀνύχων καὶ δάκνει διὰ τῶν ὀδόντων. Τίς ἐδίδασκεν τὸ ἔνστικτον τοῦτο ; Βαθμηδὸν ἢ ἀνατροφή τὸ τροποποιεῖ, ὁ θάνατος δὲ μόνος τὸ ἐξάλειφει. Ὁλόκληρος ἀπ' ἀρχῆς ἡ ἀνθρωπότης εἶναι μέγα θέατρον πολεμικόν, τοῦ ὁποίου μόναι αἱ σκηναὶ μεταβάλλονται ἀναλόγως τῶν περιστάσεων καὶ τῶν χρόνων, ὑφ' οὓς διατελοῦσιν οἱ ἀντιμετρῶμενοι λαοί.

Οἱ πλουσιώτεροι λαοὶ δὲν ἐνίκησαν πάντοτε ἐν πολέμῳ· ἀπ' ἐναντίας πλήρεις εἶναι αἱ σελίδες τῆς ἱστορίας, ἐν αἷς κατίσχυσαν οἱ πτωχότεροι. Οἱ Λυδοὶ ἐνίκηθησαν ὑπὸ τῶν Περσῶν, οἱ Πέρσαι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, οἱ Ἀθηναῖοι ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν, οἱ Ἑλληγες ὑπὸ τῶν Ρωμαίων, οἱ Ρωμαῖοι ὑπὸ τῶν βαρβάρων, οἱ Βυζαντινοὶ ὑπὸ τῶν Τούρκων, οἱ μονάρχαι τῆς Εὐρώπης ὑπὸ τῶν ἐπαναστατῶν τοῦ 1789, ὁ Σουλτάνος ὑπὸ τῶν ἐπαναστατῶν τοῦ 1821· θὰ ἦτο φορτικὸν νὰ προχωρήσῃ ἡ ἀρίθμησις εἰς πλείονας ἐτι λεπτομερείας, χωρὶς νὰ λησμονηθῇ καὶ τὸ γαλλικὸν παράδειγμα τῶν ἀνθρώπων τοῦ Σεδάν, τοὺς ὁποίους δὲν ἤδου-

νήθησαν νὰ σώσωσι τὰ δισεκατομμύρια ἐκ τῆς σιδηρᾶς τῶν Πρώσων περικεφαλαίας.

Κατὰ τὰς πολεμικὰς συγκρούσεις τῶν ἐθνῶν ὄχι τὰ χρήματα, ἀλλ' ἡ μεγαλοφυΐα, ἡ ἀνδρεία καὶ ἡ ἀσκησις προσδένουσι τὴν νίκην εἰς τὸ ἄρμα τοῦ νικητοῦ. Δύνασθε νὰ ἔχητε ἑκατομμύρια, ψυχὴν δὲν ἔχετε, οὐδὲν ἔχετε. Δώσατε εἰς πτωχὸν ἔθνος πολιτικόν, στρατηγὸν καὶ στρατὸν, ἐπιτρέψατε τὴν λέξιν, «βαπτισμένους ἐν τῇ κολυμβήθρα τῆς μεγαλοφυΐας», καὶ ἔπειτα περιμείνατε τὴν στιγμὴν καθ' ἣν θὰ συγκρουσθῶσι τὰ ἔμψυχα καὶ σιδηρὰ ὄπλα αὐτῶν πρὸς τὰ ἄψυχα καὶ χρυσὰ ὄπλα τῶν ἐχθρῶν των. Διότι συμβαίνει παρά τε τοῖς ἀνθρώποις καὶ παρά τοῖς λαοῖς, ὅτι ὁ πλοῦτος εἰσάγεται παρ' αὐτοῖς ὅταν ἀρχίσῃ νὰ κλίνη ὁ ἥλιος τῆς ζωῆς των. Τότε ἔρχεται νέος καὶ εὐρωστος λαὸς, ἵνα ἐπιβάλῃ τὴν θέλησίν του εἰς ἐκείνους, οἵτινες καθ' ὑπερβολὴν ἐζήλωσαν τὴν τύχην τῶν θησαυροφυλάκων.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω δὲν ἔπεται, ὅτι καὶ ἀπουσία χρημάτων εἶναι ὄρος ἀναπόφευκτος ὅπως οἱ πένητες λαοὶ κατισχύσωσι τῶν πλουσίων. Ὁ λόγος ἀφορᾷ εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῶν νικῶν αἰτίαν, χωρὶς νὰ ἐλαττωθῇ ἡ ἀξία καὶ τῶν δευτερευουσῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων πάντως σημαντικωτάτη εἶναι ἡ χρηματικὴ πρὸς πόλεμον παρασκευὴ, περὶ ἧς ἔλεγεν ὁ Ἀρχίδαμος «ἔστιν ὁ πόλεμος οὐχ ὄπλων τοπλέον, ἀλλὰ δαπάνης.» Οὕτω περὶ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου ὁ Θουκιδίδης (Α', ι) λέγει τὰ ἑξῆς: «Ἐὰν πρέπει νὰ πιστεύσωμεν εἰς τὸν Ὅμηρον, ὅστις ποιητὴς ὢν ἐπὶ τὸ μείζον ἐκόσμησε τὰ γεγονότα, ἐκ τῶν 1,200 πλοίων, ἐξ ὧν συνεκροτεῖτο ὁ Ἑλληνικὸς στόλος, τὰ μὲν τῶν Βοιωτῶν περιεῖχον 120 ἄνδρας, τὰ δὲ τοῦ Φιλοκτήτου 50. Δηλοῖ δὲ διὰ τούτου ὁ ποιητὴς, ὡς νομίζω, τὰ μέγιστα καὶ τὰ ἐλάχιστα· ἄλλου τοῦλάχιστον μεγέθους δὲν ἐμνήσθη ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν πλοίων. Ἐδήλωσε δὲ ὅτι πάντες ἦσαν ναῦται καὶ μάχιμοι ἐν τοῖς τοῦ Φιλοκτήτου πλοίοις, διότι ἐποίησε τοξότας

ὄλους τοὺς κωπηλάτας. Δὲν φαίνεται δὲ, ὅτι ὑπῆρχε πολὺ πλήρωμα ἐκτὸς τῶν βασιλέων καὶ τῶν ἐχόντων μεγάλα ἀξιώματα, προκειμένου ἄλλως νὰ διαπεραιώσωσι τὸ πέλαγος μετὰ πολεμικῶν σκευῶν καὶ τῶν πλοίων μὴ ὄντων καταφράκτων ἀλλὰ κατὰ τὸν παλαιὸν τρόπον ἐπὶ τὸ ληστρικώτερον παρεσκευασμένων. Λαμβανομένου λοιπὸν τοῦ μέσου ὄρου μεταξὺ τῶν μεγίστων καὶ τῶν ἐλαχίστων πλοίων, προκύπτει ὅτι δὲν ἦσαν πολλοὶ οἱ συνελθόντες πολεμισταὶ καὶ τοὶ ἀπὸ πάσης τῆς Ἑλλάδος κοινῇ πεμπόμενοι.

«Αἴτιον δὲ τούτου ἦτο ὄχι τόσον ἡ ὀλιγανθρωπία ὅσον ἡ ἀχρηματία. Διότι οἱ Ἕλληνες, μὴ ἔχοντες πόθεν νὰ προμηθευθῶσι τὰς ἀναγκαίας τροφάς, καὶ στρατὸν ὀλιγώτερον ἔφερον κατὰ τῆς Τροίας καὶ ὅσον ἠλπίζον ὅτι θὰ ἠδύναντο νὰ συντηρήσωσιν ἐκ τῶν λαφύρων τοῦ πολέμου. Ἄμα δὲ φθάσαντες ἐνίκησαν τὴν πρώτην μάχην, ὅπερ πρόδηλον διότι ἄλλως δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ περιτειχίσωσι τὸ στρατόπεδόν των· φαίνεται δὲ ὅτι οὔτε εἰς ταύτην μετεχειρίσθησαν ὅλας των τὰς δυνάμεις, ἀλλ' ἐτράπησαν πρὸς γεωργίαν ἐν τῇ χερσονήσῳ καὶ πρὸς ληστείαν ἐνεκα τῆς ἐλλείψεως τῶν τροφῶν. Ἐντεῦθεν βλέποντες αὐτοὺς οἱ Τρῶες οὕτω δισπαρμένους, ἀντέσχον μετὰ πλειοτέρας δυνάμεως ἐπὶ δέκα ἔτη, ἰσόπαλοι ὄντες πρὸς τοὺς διαρκῶς μένοντας ἐν τῷ στρατοπέδῳ Ἕλληνας. Ἐὰν ὁμῶς οὗτοι ἤρχοντο μετὰ τῶν ἀναγκαίων εἰς τροφάς προμηθειῶν καὶ, ἐὰν μὴ τρεπόμενοι εἰς γεωργίας καὶ ληστείας, ἐπολέμουν συνεχῶς καὶ ὅλοι ὁμοῦ, εὐκόλως θὰ ἐνίκων καὶ θὰ ἐκυρίευον τὴν πόλιν, ἀφοῦ μάλιστα καὶ τοὶ μὴ ἠνωμένοι ἀντείχον μετὰ τῶν παραμενουσῶν πρὸ τῆς πόλεως δυνάμεων· ἐὰν δὲ ἐπεχείρουν τὴν πολιορκίαν μετὰ πλείονος ἐπιμονῆς, θὰ ἐκυρίευον τὴν Τροίαν καὶ ἐν ὀλιγωτέρῳ χρόνῳ καὶ μετ' ὀλιγωτέρου πόνου. Ἀλλὰ δι' ἀχρηματίαν καὶ αἱ προηγούμεναι πολεμικαὶ ἐπιχειρήσεις τῶν Ἑλλήνων ἦσαν μικροῦ λόγου ἀξίαι καὶ αὐτὴ ἡ ἐπὶ Τροίαν ἐκστρατεία, καὶ τοὶ ὀνομαστοτέρα ὄλων τῶν πρὶν γενομένων, φαίνεται

ἐκ τῶν ἔργων, ὅτι ἦτο ὑποδεστέρα τῆς φήμης, ἣτις ἐπεκράτησε μέχρι τοῦ νῦν ἕνεκα τῶν ποιητῶν».

Ἄλλ' ὁ κανὼν τῆς πρακτικῆς ἰσχύος τῶν ἐπικρατειῶν μένει πάντοτε ἀκέραιος. Ἐὰν τὰ οἰκονομικὰ εἶναι ὁ δεξιὸς βραχίον τῶν πολεμικῶν, ἀτελῆ θὰ εἶχε ἰδέαν περὶ πολιτικῆς δυνάμεως ὁ κρίνων περὶ τῶν πόλεων ἐκ τοῦ ἐν αὐταῖς τῆς πολυτελείας ὄγκου. Ἀπόδειξις αἱ δύο κατ' ἐξοχὴν πόλεις τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, ἡ Σπάρτη καὶ αἱ Ἀθῆναι. Καθὼς παρατηρεῖ ὁ Θουκιδίδης ἀπέδειξεν δὲ ὁ χρόνος, «ἂν ἐρρημοῦτο ἡ πόλις τῶν Λακεδαιμονίων καὶ δὲν ἀπέμενον εἰμὴ οἱ ναοὶ καὶ τὰ ἐδάφη τῶν οἰκοδομῶν, μετὰ παρέλευσιν πολλῶν χρόνων οἱ μεταγενέστεροι πολὺ θὰ ἐπισπίστουν περὶ τῆς δυνάμεως καὶ τῆς δόξης αὐτῶν καίτοι ἐκ τῶν πέντε μερίδων τῆς Πελοποννήσου τὰς δύο νέμονται αὐτοί, ἡγούμενοι ταύτης συμπάσης ὡς καὶ πολλῶν ἐκτὸς αὐτῆς συμμάχων. Μὴ οὔσα δὲ ἡ πόλις των συνωχισμένη καὶ μὴ ἔχουσα πολυτελεῆ ἱερά καὶ μεγαλοπρεπεῖς οἰκοδομὰς, διαμεμοιρασμένη δὲ ἐν κώμαις κατὰ τὸν παλαιὸν τῆς Ἑλλάδος τρόπον, θὰ ἐφαίνετο πολὺ ὑποδεστέρα. Ἄν δὲ οἱ Ἀθηναῖοι συνέβαινε νὰ πάθωσι τὸ αὐτὸ, θὰ ἐνομιζέτο διπλάσια τῆς πραγματικῆς ἢ δυνάμεις των. Πρέπει λοιπὸν νὰ ἀποβλέπωμεν μᾶλλον εἰς τὰς δυνάμεις ἢ τὰς ὄψεις τῶν πόλεων.»

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑ.

Ἡ ἐμπορικὴ ναυτιλία παριστᾷ φαινόμενα πολλὰς ἐμπνέοντα ἀνησυχίας περὶ τοῦ μέλλοντος αὐτῆς. Περιττὸν ἐν τούτοις νὰ ἀποδειχθῇ, ὅτι πρόκειται περὶ βιομηχανίας σπουδαιοτάτην ἀσκούσης ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς Ἑλλάδος. Ἄφ' ἐνὸς ἢ σταφιδοπαραγωγῆ καὶ ἄφ' ἐτέρου ἢ ναυτιλίας ἀποτελοῦσι τοὺς δύο μα-

στοὺς τοῦ κατ' ἐξοχὴν διεθνοῦς ἐμπορίου ἡμῶν. Πᾶσα πρόοδος ἢ ὀπισθοδρόμησις κατὰ τοὺς δύο τούτους κλάδους τῆς ἑλληνικῆς δραστηριότητος ἀμέσως ἀναφαίνεται εἰς τὰ καθόλου οἰκονομικὰ τῆς χώρας πορίσματα. Καὶ διὰ νὰ ὁμιλήσωμεν τὴν πρακτικωτέραν γλῶσσαν τῆς ἐμπορικῆς κινήσεως, αἱ σταφίδες καὶ τὰ πλοῖα τῆς Ἑλλάδος εἶναι τὰ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ μεταλλεῖα αὐτῆς.

Βιομηχανία καὶ ἐμπόριον ἄνευ ναυτιλίας ἐν χώραις, ὡς ἡ ἑλληνικὴ, πανταχόθεν βρεχομέναις ὑπὸ τῆς θαλάσσης, ἀδύνατον εἶναι νὰ ὑπάρξωσιν ἐπὶ ἀνεπτυγμένης κλίμακος. Ἐκτὸς τούτου ἡ ἐμπορικὴ ναυτιλία δεόν νὰ θεωρηθῇ ὡς ἡ τροφὸς τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ, τοῦ ὁποίου συμπληροῖ τὰς τάξεις, χορηγοῦσα τοὺς ἀναγκαίους ἄνδρας καὶ κρατύνουσα τὴν κατὰ θάλασσαν στρατιωτικὴν τῆς ἐπικρατείας ἰσχύν. Ὅταν ὁμιλῶμεν περὶ ναυτικῶν πραγμάτων τῆς Ἑλλάδος, ἔχομεν ὑπ' ὄψιν ὄχι τόσον τὰ πολεμικὰ πλοῖα τῆς, ὅσον τὰς μυριάδας τῶν πολεμικῶν ἀνδρῶν, τοὺς ὁποίους κατασκευάζει ἡ φύσις τῶν ἀκτῶν τῆς καὶ ἡ θαλασσία ποικιλία τῆς.

Ἡ ἐμπορικὴ ναυτιλία διατελεῖ μεταξὺ δύο μεγάλων οἰκονομικῶν θεωριῶν, τῆς ἐλευθερίας ἢ τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς προστασίας τοῦ ἐμπορίου. Κατὰ τὴν πρώτην καὶ ἡ ἐμπορικὴ ναυτιλία, ὡς καὶ πᾶσα ἄλλη βιομηχανία, πρέπει νὰ ἀφίνεται εἰς τὰς ἰδίας δυνάμεις, ἄνευ δηλαδὴ ἐπικουρίας κυβερνητικῆς. Κατὰ τὴν δευτέραν ὑπάρχουσι κλάδοι τινες τῆς ἐθνικῆς βιομηχανίας, ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὁ περὶ τὴν ἐμπορικὴν ναυτιλίαν, τοὺς ὁποίους ἡ ἐπικράτεια, διὰ τοὺς γενικοὺς σκοποὺς αὐτῆς καὶ διὰ τὸν ἰδιαιτέρον χαρακτῆρα ἐκείνων, δεόν νὰ ὑποστηρίξη εἰς περαιτέρω προαγωγὴν καὶ ἐμπέδωσιν. Ἐν τούτοις εἶναι φανερόν, ὅτι τὸ ζήτημα τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας δύναται νὰ μελετηθῇ μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἄκρων θεωριῶν ἄνευ ἀποκλειστικοῦ πνεύματος.

Ὁ πρόσθετος φόρος, ὁ συνιστάμενος εἰς τὴν αὔξησιν

τῶν τελωνιακῶν δασμῶν ἐπὶ τῶν ξένων προϊόντων, ἅτινα εισάγονται ἐν τῇ χώρᾳ ἐπὶ ξένων πλοίων, ἀνήκει εἰς τὴν θεωρίαν τῆς προστασίας τοῦ ἐμπορίου. Ἡ αὐξησις αὕτη μεταβάλλεται κατὰ τὴν φύσιν τῶν εισαγομένων προϊόντων καὶ τὴν ἀπόστασιν τῶν τόπων, ἐξ ὧν ταῦτα προέρχονται. Τοιοῦτοτρόπως ὁ πρόσθετος φόρος, ὅπου τοιοῦτος ὑφίσταται, εἶναι κάλυμμα παρεμβαλλόμενον ὑπὸ τοῦ νομοθέτου εἰς τὴν προσέλευσιν ξένων πλοίων καὶ ἔχει ὡς συνέπειαν τὴν αὐξησιν τῆς τιμῆς τῶν ἐμπορευμάτων ἐπὶ ζημία τῶν ἀγοραστῶν ἀναλόγῳ πρὸς τὴν αὐξησιν τοῦ φόρου. Ἡ εισαγωγὴ λοιπὸν τοιοῦτου προσθέτου φόρου δικαίως ἐπισύρει τὰς μομφὰς τῶν ὑπερασπιστῶν τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου, καὶ ἂν πρόκειται νὰ δοθῇ βοήθεια εἰς τὴν πάσχουσαν ναυτικὴν βιομηχανίαν, τὰ μέσα δεόν νὰ ζητηθῶσιν ἀλλαγῶν. Μεταξὺ αὐτῶν πρωτεύουσαν θέσιν κατέχει ἡ ὑπὸ εὐνοϊκοῦς ὄρους χορηγία τῶν πρώτων τῆς ναυτικῆς βιομηχανίας ὑλῶν. Κατὰ τοῦτο ἡ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος συστηθεῖσα ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Γερουσίας ἐπιτροπὴ περιέλαβεν ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς τὰς ἐπομένους παρατηρήσεις :

«Πρὸς μὲν τοὺς ναυπηγοὺς χορηγία ἄνευ τέλους τῶν ἀναγκαιούτων αὐτοῖς μετάλλων, ξύλων κλπ. δι' ἐπιχορηγήσεως ἀναλόγου τῆς ἀτελείας, πρὸς δὲ τοὺς ἐφοπλιστὰς διευκόλυνσις τῆς ἀγορᾶς ἢ τῆς χρήσεως τοῦ ἀναγκαίου αὐτοῖς ἐργαλείου ἢ τοῦ πλοίου, δι' ὁμοίας ἀναλόγου ἐπιχορηγήσεως. Ποῦ βασιζόμενα ἡ βιομηχανία ἢ τὸ ἐμπόριον θὰ παρεπονούντο κατὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν μέτρων τούτων, ἅτινα, οὐδὲν πλεονέκτημα τῶν ὧν κέκτηνται ἀφαιροῦντα σήμερον ἀπὸ τῶν ξένων πλοίων καὶ χορηγοῦντα αὐτοῖς ἐλευθερίαν προσελεύσεως εἰς τοὺς ἡμετέρους λιμένας, ἀποβλέπουσιν ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν διευκόλυνσιν τῆς ναυπηγήσεως καὶ τῆς καταναλώσεως τοῦ ναυτικοῦ ἡμῶν ὑλικοῦ; Δέον ἀναμφιβόλως νὰ ἐξετασθῇ, πρὸς τὸ συμφέρον τῶν φορο-

λογουμένων, ἐὰν ἡ χρῆσις τῶν χρημάτων τοῦ δημοσίου ταμείου, γιγνομένη πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, αἰτιολογῆται διὰ τῶν ὠφελημάτων, ἅτινα θὰ ἐπιγάζον ὑπὸ τὴν ἐποψίν τοῦ γενικοῦ συμφέροντος. Καθ' ὅσον ὅμως ἀφορᾷ εἰδικῶς τὸ συμφέρον τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας, οὐδεμία δύναται ἐνστασις νὰ παρεμβληθῇ· διότι αἱ χορηγούμεναι εὐκολίαι τῇ ἐθνικῇ ναυτιλίᾳ ἐν εἴδει ἀμοιβῆς δὲν θὰ ἔχωσιν ἐτέραν συνέπειαν ἢ τὴν ἔκπτωσιν τῆς τιμῆς τοῦ ναύλου καὶ ἐπομένως τὴν ἀνάπτυξιν καὶ διάδοσιν τῶν ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων. Ἐπίσης διὰ τὴν διὰ ζηρᾶς μεταφορὰν δύναται τις νὰ ἐρωτήσῃ, ἐὰν αἱ ἐπὶ τῶν ὁδῶν ἡμῶν γινόμεναι δαπάναι καὶ ἐὰν αἱ χορηγούμεναι ἐπιχορηγήσεις πρὸς κατασκευὴν ἢ χρῆσιν τῶν σιδηροδρόμων αἰτιολογῶνται ὑπὸ τὴν ἐποψίν τοῦ γενικοῦ συμφέροντος· καθ' ὅσον ὅμως ἀφορᾷ εἰδικῶς τὸ συμφέρον τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας, οὐδεὶς δύναται νὰ διαμφισβητήσῃ ὅτι πᾶσαι αἱ χορηγούμεναι εὐκολίαι μεγάλας παρέχουσιν ὠφελείας. Διὰ τῆς παραχωρήσεως τῶν ναυπηγῶν ἐπιχορηγήσεως ἐπιτρεπούσης αὐτῶν κάλλιον νὰ ναυπηγήσῃ τὸ πλοῖόν του ὡς καὶ ἐτέρας τοιαύτης τῶν ἐφοπλιστῶν δι' ἧς ἐπιτυγχάνεται ἡ μείωσις τοῦ βάρους τῶν τόκων ἢ τῆς δαπάνης τῆς χρήσεως τοῦ πλοίου, ὁ νομοθέτης οὐδὲν πράττει ἀντίθετον τῆς συνήθους αὐτῶν τακτικῆς ἐν ταῖς ὑπὲρ τοῦ γενικοῦ συμφέροντος ἐπιχειρήσεσιν, οἷον ὑπὲρ διωρύγων, σιδηροδρόμων κλπ. οὐδὲν δ' ἐπίσης πράττει ἀντίθετον πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου.»

Ἐν γένει ἡ ναυτικὴ βιομηχανία πρὸ πάντων ἔχει νὰ παραπονηθῇ κατὰ τῶν μεσαιωνικῶν, τρόπον τινά, περιορισμῶν καὶ κανονισμῶν αὐτῆς. Αἱ ἀγκυαί, οἱ λιμένες, τὰ προξενεῖα εἶναι τόσα σημεῖα, ἐπὶ τῶν ὁποίων δεόν νὰ μελετηθῶσι τὰ δίκαια καὶ τὰ συμφέροντα τῆς ναυτικῆς βιομηχανίας διὰ πλήρους μὲν πνεύματος χειραφετήσεως ἀναλόγου δὲ πρὸς τὰς προόδους τῆς νεωτέρας κοινωνίας

καὶ τὰς ὑπαγορεύσεις τῆς κοινῆς συνειδήσεως, ἧτις ἀποκρούει τὸ ἐκμεταλλευτικὸν σύστημα τῶν προξενικῶν ἀνθυπάτων. Εἰδικώτερον ἢ προμνησθεῖσα τῆς Γαλλικῆς Γερουσίας Ἐπιτροπὴ ἀπεφάνθη περὶ τῶν ἐπομένων :

Α'. — Ἀτέλεια τοῦ δικαιώματος τῆς καθοδηγήσεως ἐν τῷ λιμένι ὑπὸ πρωρέως. — Ἡ ὑπηρεσία τῆς καθοδηγήσεως ὑπὸ πρωρέως κατὰ τὴν εἴσοδον εἰς τοὺς λιμένας καὶ τὴν ἐξοδον ἐξ αὐτῶν διωργανίσθη ἐν Γαλλίᾳ διὰ διατάγματος τῆς 12 Δεκεμβρίου 1806. Ἡ ὑπηρεσία αὕτη ἐνεργεῖται δυνάμει διατιμήσεων, ὀρισθεισῶν ὑπὸ τῶν ἐμπορικῶν συνελεύσεων καὶ κυρωθεισῶν διὰ διατάγματος. Ἐκαστον πλοῖον, εἰσερχόμενον ἐντὸς λιμένος, ὀφείλει νὰ πληρῶσῃ δικαιώματα κατὰ τὴν διατίμησιν τοῦ τόπου· ὅπως δὲ ἴσως ἢ ἀτέλεια τοῦ δικαιώματος τῆς καθοδηγήσεως ὑπὸ πρωρέως, χορηγεῖται εἰς τὰ ἐκτελοῦντα τὴν ἀκτοπλοῖαν πλοῖα τὰ μικρότερας τῶν 80 τόνων χωρητικότητος. Ἡ ἐξαίρεσις αὕτη ἐξηγεῖται ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῶν μικρῶν τούτων πλοίων τῆς ἀκτοπλοίας, ὧν οἱ κυβερνῆται γινώσκουσι τὰς ἀκτὰς ἐκ τῆς πείρας τόσον καλῶς ὅσον καὶ οἱ ἐξ ἐπαγγέλματος πρωρεῖς.

Ἐνεκα τοῦ γενομένου ἀποδεκτοῦ νέου μέτρου τῆς χωρητικότητος τῶν πλοίων, τοῦ καλουμένου τοῦ Μορσόν, ἔδει ἢ ἀτέλεια αὕτη νὰ χορηγηθῆ καὶ εἰς πλοῖα μείζονος χωρητικότητος. Συνεπεία ἐξετάσεως, διαταχθείσης ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τοῦ Ἐμπορίου ἐπὶ τῆς διαφορᾶς μεταξὺ τοῦ ἀρχαίου καὶ τοῦ νέου μέτρου τῆς τῶν πλοίων χωρητικότητος, προέκυψεν ὅτι ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ συστήματος Μορσόν ὑπάρχει περίπτωσις α) διὰ τὰ ἰστιοφόρα μεγάλης χωρητικότητος εἰς ἐλάττωσιν δικαιώματος πλέον τῶν β ἐπὶ τοῖς 100· β) διὰ τὰ ἀτμόπλοια εἰς αὐξήσιν 15 ἐπὶ τοῖς 100 καὶ γ) διὰ τὰ ἰστιοφόρα μικρᾶς χωρητικότητος καὶ βαρέα τὴν κατασκευὴν εἰς μικρὰν ἐπίσης αὐξήσιν. Ἐν τούτοις δυνάμει διατάγματος τοῦ προέδρου τῆς Δημοκρατίας ὠρίσθη, ὅτι ἢ παροῦσα τῶν πραγμάτων κα-

τάστασις τηρηθήσεται, καθ' ὅσον ἀφορᾷ πάντα τὰ νῦν ὑπάρχοντα πλοῖα. Πρόκειται λοιπὸν εἰς τὰ νῦν κατασκευαζόμενα ἢ κατασκευασθησόμενα πλοῖα μόνον νὰ ἐφαρμοσθῶσιν αἱ νέαι διατάξεις, αἱ ὀρίζουσαι τὴν χορηγήσιν τῆς ἀτελείας τοῦ δικαιώματος τοῦ πρωρέως ἐπὶ τῶν ἰστιοφόρων χωρητικότητος 80 τόνων καὶ ἐπὶ τῶν ἀτμόπλοίων 100 τόνων.

Β'. — Δικαίωμα ἐπιθεωρήσεως τῶν πλοίων. — Ὁ ἐμπορικὸς νόμος (ἄρθρ. 225) ἐπιβάλλει εἰς τοὺς κυβερνήτας τῶν ἐμπορικῶν πλοίων τὴν ὑποχρέωσιν νὰ υποβάλωσι τὰ πλοῖα τῶν εἰς ἐπιθεώρησιν, ὡσάκις παραλαμβάνουσι νέον φορτίον. Ἡ δαπάνη τῆς ἐπιθεωρήσεως ταύτης, ἀφορώσης τὴν καλὴν κατάστασιν τοῦ σκάφους, τοῦ ἐξοπλισμοῦ, τοῦ λοιποῦ κινητοῦ ὕλικου κλπ. ἀνέρχεται εἰς 15 φράγκα δι' ἕκαστον τῶν τριῶν ἐπιθεωρούμενων πραγματογνωμόνων, ἧτοι ἐν ὄλῳ εἰς 45 φράγκα. Τοῦ κανόνος τούτου ὑπάρχουσι δύο ἐξαίρεσις, α) ὡς πρὸς τὰ τῆς ἀκτοπλοίας πλοῖα, ἅπερ ὑποβάλλονται εἰς τὴν ἐξέτασιν ταύτην ἅπαξ μόνον κατ' ἔτος καὶ β) ὡς πρὸς τὰ πλοῖα τὰ ἐκτελοῦντα μεμακρυσμένους πλόας, τῶν ὁποίων ἢ ἐπιθεωρήσις, ἐὰν παραλαμβάνωσι φορτίον διὰ τὰς ἀποικίας ἢ διὰ τὸ ἐξωτερικόν, δὲν εἶναι ὑποχρεωτική, ἐπίσης ἐὰν διὰ πρῶτην φοράν ἐφοπλίζωνται ἢ ὧσιν ἐπεσκευασμένα ἢ ἔχωσιν ἤδη ὑποστῆ ναυάγιον ἢ ἐκ τοῦ ὁποίου βλάβη δυνατὸν νὰ διακινδυνεύσῃ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ πλοίου. Ἡ ἀρχὴ τῆς ἐπιθεωρήσεως τῶν πλοίων πρέπει νὰ διατηρηθῆ, διότι συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις περὶ δημοσίας ἀσφαλείας τὸ πλήρωμα καὶ οἱ ἐπιβάται τοῦ πλοίου πρέπει νὰ εἶναι βέβαιοι ὅτι τὸ πλοῖον εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ πλεύσῃ ἀσφαλῶς· εἶναι ὁμῶς καὶ ὑπερβολικόν, πλοῖον ἐκτελοῦν μεμακρυσμένους πλόας νὰ ὑποχρεοῦται, ἐνῶ δύναται ταχέως νὰ ἐκτελῆ αὐτοῦς, νὰ ὑφίσταται ἀπώλειαν χρόνου, ὑποβαλλόμενον εἰς συνεχεῖς ἐπιθεωρήσεις ὡσάκις παραλαμβάνει φορτίον ἐν Γαλλίᾳ. Ἡ Βουλὴ εὐλόγως ἀπεφάσισε, καθό-

σον ἀφορᾷ τὰ μεμαχρυσμένους πλόας ἐκτελοῦντα πλοῖα, ὅτι ἡ διατασσομένη ἐπιθεώρησις δὲν ἦτο ὑποχρεωτικὴ, ἐκτὸς ἐὰν παρῆλθον πλέον τῶν ἐξ μηνῶν ἀπὸ τῆς τελευταίας ἐπιθεωρήσεως ἢ ἐὰν ἐν τῷ διαστήματι τούτῳ τὸ πλοῖον ὑπέστη ναυάγιον.

Γ'.—Δικαιώματα μεταβιβάσεως.—Κατὰ τὸν νόμον τῆς 21 Ἀπριλίου 1818 αἱ μεταβιβάσεις, εἴτε ὀλικαὶ εἴτε μερικαὶ, τῆς ἰδιοκτησίας τῶν πλοίων δὲν ὑπεβάλλοντο εἰς πληρωμὴν ἀναλόγως ἀλλ' εἰς ὠρισμένην πληρωμὴν 1 ἐπὶ τοῖς 100, ἣτις κατόπιν ἀνεβιβάσθη εἰς 2 ἐπὶ τοῖς 100. Δυνάμει τοῦ νόμου τῆς 30 Ἰανουαρίου 1872 ἡ πώλησις τῶν πλοίων ὑπεβλήθη εἰς πληρωμὴν δικαιώματος ἐκ 2 φράγ. καὶ 40 λεπτῶν τοῖς 100 ἐπὶ τῆς ἀξίας. Εἶναι ἀληθές ὅτι ὁ νόμος οὗτος προσέβαλε διὰ πληρωμῆς ὑπερόγκων δικαιωμάτων τὸν ἐκγαλλισμὸν τῶν πλοίων, ἡ διάταξις ὅμως αὕτη κατηγορήθη τῇ 28 Ἰουλίου 1873, καὶ ἐκ τούτου ἐπήγασεν ἡ παράδοξος ἀνωμαλία ὅτι, ἐὰν μὲν ἀγοράσῃ τις πλοῖον ξένης ἐθνικότητος, θὰ πληρώσῃ δι' ἐκγαλλισμὸν 2 φρ. δι' ἕκαστον τόνον τῆς χωρητικότητος του, ἦτοι δι' ἀτμόπλοιοι 1000 τόνων φρ. 2,000, ἐὰν δὲ ἀγοράσῃ γαλλικὸν πλοῖον τῆς αὐτῆς σπουδαιότητος, θὰ πληρώσῃ 2 φρ. καὶ 40 λεπτά τοῖς 100 ἐπὶ τῆς ἀξίας, τοῦτέστιν ἐὰν ἡ ἀξία τοῦ πλοίου εἶναι ἑνὸς ἑκατομμυρίου θὰ πληρώσῃ 24,000 φρ. Ἀρκούντως λοιπὸν αἰτιολογεῖται ἡ πληρωμὴ ὠρισμένου δικαιώματος, ὅπως γείνη ἀποδεκτὴ.

Δ'.—Ἀπονομὴ ἀμοιβῆς διὰ τὴν ναυπηγίαν.— Συμφώνως πρὸς τὰς συνθήκας τὰς μετὰ τὸν νόμον τῆς 19 Μαΐου 1866, τὰ ἰστιοφόρα πλοῖα καὶ τὰ ἀτμόπλοια δύνανται νὰ ἀποκτήσωσι τὴν γαλλικὴν ἐθνικότητα διὰ τῆς πληρωμῆς δικαιώματος 2 φρ. δι' ἕκαστον τόνον τῆς χωρητικότητος αὐτῶν. Πρὸς ἀποζημίωσιν ἐχορηγήθη τοῖς ναυπηγοῖς ἐν Γαλλίᾳ ἢ ἄνευ τέλους εἰσαγωγῆ τοῦ ἀναγκαίου πρὸς ναυπηγίαν ὑλικοῦ. Τὸ ἄρθρον

5 τοῦ νόμου τῆς 30 Ἰανουαρίου 1872 ἐσχόπει τὴν τροποποίησιν τῆς τοιαύτης καταστάσεως. Τοῦ ὅρου ὅμως τούτου, ἔνεκα τῶν ὑφισταμένων συνθηκῶν, μὴ ἐκτελεσθέντος καὶ ἐν μέρει ἀκυρωθέντος ὑπὸ τοῦ νόμου τῆς 28 Ἰουλίου 1873, οἱ ναυπηγοὶ ὑπόκεινται ἀκόμη εἰς τὸν νόμον τῆς 19 Μαΐου 1868. Ἡ πείρα κατέδειξεν, ὅτι ἡ ἐξακολούθησις τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ συστήματος τούτου θὰ ἐπήνεγκε μοιραίως τὴν καταστροφὴν τῶν μεγάλων ἡμῶν ναυπηγείων. Καὶ πράγματι ἡ εὐκολία τῆς ἄνευ τέλους εἰσαγωγῆς τῶν πρώτων τῆς ναυπηγίας ὑλῶν, ἢ κατ' ἀρχὴν χορηγηθεῖσα τοῖς ἡμετέροις ναυπηγοῖς ὡς ἀποζημίωσις τοῦ δικαιώματος τῆς εἰσαγωγῆς ξένων πλοίων ἐπὶ πληρωμῇ δικαιώματος 2 φράγκων κατὰ τόνον, πρακτικῶς δὲν πραγματοποιεῖται, καὶ ἐπομένως εἶναι ἀποζημίωσις μὴ πραγματικὴ διὰ τὸν ἐξῆς λόγον. Ἡ εἰσαγωγὴ ξένου πλοίου σιδηροῦ, καθ' ὅλα ἐφωπλισμένου, ἐπὶ πληρωμῇ δικαιώματος 2 φρ. κατὰ τόνον ἐπιβαρύνει τὸν εισάγοντα, κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ κ. Δυπουὶ δὲ Λὸμ (§ 41 καὶ 42 τῆς ἐκθέσεώς του), δι' 62 φρ. κατὰ τόνον καὶ διὰ 14 φρ. κατὰ 100 χιλιόγραμμα, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν μηχανήν. Ἐπομένως, συμφώνως πρὸς τὸ διάταγμα τῆς 8 Ἰουνίου 1866, αἱ μηχαναὶ καὶ τὰ διάφορα ἀντικείμενα, τὰ κατασκευαζόμενα δι' ὑλικῶν ἄνευ τέλους εἰσαγομένων, πρέπει νὰ εἶναι καθ' ὅλα ὅμοια καὶ κατὰ τὸ βᾶρος καὶ ἄνευ τῆς ἐλαχίστης παραλλαγῆς. Συνεπεία τοῦ ὅρου τούτου, ἡ καταβολὴ τῶν ἐπὶ τοῦ καθαροῦ βάρους δικαιωμάτων ἐπιβαρύνει τὸν Γάλλον ναυπηγὸν διὰ 44 φρ. κατὰ τόνον καὶ 5 φρ. κατὰ 100 χιλιόγραμμα τῶν μηχανῶν καὶ παρεπομένων. Πρὸς τούτοις, ἐπειδὴ πράγματι δὲν εἶναι δυνατὸν εἰς τοὺς ναυπηγοὺς νὰ εἰσαγάγωσιν ἀπ' εὐθείας τὸν ἀναγκαίουσιντα αὐτοῖς σίδηρον, ἔνεκα τοῦ κατεπεύγοντος τῶν παραγγελιῶν καὶ τῆς προθεσμίας τῆς παραδόσεως, ἢ ἀπ' εὐθείας εἰσαγωγῆ καθίσταται ἀπραγματοποίητος. Οἱ ναυπηγοὶ λοιπὸν εἶναι ἠναγκασμένοι νὰ κα-

ταφεύγωσιν, ὅπως ἐπωφεληθῶσι τοῦ νόμου τούτου, εἰς τὸ σύστημα τῆς ἐπὶ ἐγγυήσει ἐξοφλήσεως.

Τὸ ὑπουργεῖον λοιπὸν ἀνεγνώρισεν, ὅτι διὰ τοῦ συστήματος τῆς ἐπὶ ἐγγυήσει ἐξοφλήσεως προέκυπτε διὰ τοὺς ναυπηγούς μεγάλη ἀπώλεια τῶν δικαιωμάτων, ὧν τὴν ἀπόλαυσιν ἠθέλησαν νὰ τοῖς ἐξασφαλίσωσιν. Ἔνεκα τῆς ἐλαττωματικῆς ταύτης λειτουργίας τῆς ἐπὶ ἐγγυήσει ἐξοφλήσεως, ἐνουμένης μετὰ τοῦ ὑπὸ τοῦ διατάγματος τῆς 28 Ἰουνίου 1866 τιθεμένου ὄρου, δι' οὗ δὲν γίνεσθαι ἀποδεκτὴ οὔτε κατ' ἀρχὴν ἢ ἄνευ τέλους εἰσαγωγὴ τῆς πρὸς ναυπηγίαν ἀναγκαίας πρώτης ὕλης, ὁ Γάλλος ναυπηγὸς ἀπολαμβάνει μόνον ἐλάττωσιν δικαιωμάτων ἀνερχομένων εἰς 22 φρ. κατὰ τόνον καὶ 3 1/2 φρ. κατὰ 100 χιλιόγραμμα τῶν μηχανῶν, ἀντὶ 62 φρ. κατὰ τόνον καὶ 14 φρ. κατὰ 100 χιλιόγραμμα μηχανῶν, ἅτινα ὠφελεῖται ὁ ξένος ναυπηγός. Τὸ πηγάζον κέρδος ἐκ τῶν διαφόρων τούτων περιστάσεων ὑπὲρ τῶν ξένων ναυπηγῶν δύναται νὰ ὑπολογισθῇ εἰς 40 φρ. κατὰ τόνον καὶ εἰς 10 1/2 φρ. κατὰ 100 χιλιόγραμμα μηχανῶν. Ἡ θεραπεία τῶν ἐλαττωμάτων τούτων ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς ἀντικαταστάσεως τῶν μέσων τῶν ὀργανισθέντων ὑπὸ τοῦ διατάγματος τῆς 8 Ἰουνίου 1866, ἅτινα καὶ ἀνεγνωρίσθησαν ὡς ἀνεπαρκῆ ἐν τῇ πράξει, διὰ μέσου ἀπλουστερίου καὶ ἀποτελεσματικωτέρου, ἧτοι διὰ τῆς ἐπιχορηγήσεως ποσοῦ ὀριζομένου ἀναλόγως τῶν εἰσπραττομένων δικαιωμάτων τῶν ἐπιβαλλομένων ἐπὶ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν πρὸς ναυπηγίαν πρώτων ὑλῶν. Ἡ ἐπιχορήγησις αὕτη οὐκ ὀρθῶς ὠνομάσθη «ἀμοιβὴ πρὸς τὴν ναυπηγίαν,» διότι εἶναι μᾶλλον ἀποζημίωσις πρὸς αὐτήν.

Αἱ ἐκτεθεῖσαι ἀρχαὶ προήδρευσαν εἰς τὴν διασκευὴν τοῦ ἀπὸ 29 Ἰανουαρίου 1881 ψηφισθέντος ἐν Γαλλίᾳ νόμου ὑπὲρ τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας (ἰδ. Οἰκονομικὴν Ἐπιθεώρησιν Ἰουλίου π. ἔ.) Μεταξὺ τῶν σημαντικῶν αὐτοῦ

ἐπόψεων κρισιμωτάτην κατέχει θέσιν ἡ πρόνοια ὅσον ἀφορᾷ ἰδίως εἰς τὰ ἐν τῇ μακροπλοΐᾳ ἀσχολούμενα πλοῖα. Καὶ ἡ πρὸς ταῦτα δὲ χρηματικὴ ἐπιχορήγησις χαρακτηρίζεται ὡς ἀποζημίωσις διὰ τὰ ἐπιβαλλόμενα τῇ μεγάλῃ ναυτιλίᾳ βάρη τῆς πολεμικῆς ναυτολογίας καὶ ὑπηρεσίας, κανονιζομένη κατὰ τόνον καθαρᾶς χωρητικότητος καὶ κατὰ χιλιάδα μιλίων διαπλευσθέντων. Ἀλλὰ τὰ περὶ τούτων καὶ τῶν λοιπῶν σχετικῶν παραπεμπτέον εἰς τὰ ἐκτεθέντα ἤδη ἐν σελ. 234 φυλ. 101 τῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιθεωρήσεως.

Α Γ.

ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΚΤΗΜΑΤΩΝ.

Ὁ ὀρισμὸς, ὅτι δημόσια κτήματα εἶναι ὅσα δὲν εἶναι ἰδιωτικά ἢ ὅτι ἰδιωτικά κτήματα εἶναι ὅσα δὲν εἶναι δημόσια, περιλαμβάνει ὅλους τῆς ἀκριβείας τοὺς ὄρους, χωρὶς νὰ εἶναι σαφῆς. Ἐν τούτοις ἀπαραίτητον ἀποβαίνει κατὰ τὸν ἀμφιδέξιον τοῦτον ὀρισμὸν νὰ ἐξετασθῇ πρῶτον, ἂν ὑπάρχωσι πράγματα τὰ ὁποῖα ἐκ φύσεως δὲν δύναται νὰ γίνωσιν ἰδιωτικά ἢ δημόσια, καὶ δεύτερον ἂν δυνάμει θελήσεως τοῦ νομοθέτου κηρύσσονται ὡς τοιαῦτα ἢ τοιαῦτα.

Ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὸ δυνατόν νὰ γίνῃ πράγμα τι δημόσια ἢ ἰδιωτικὴ κτήσις ἐκ τῆς φύσεως αὐτοῦ, πρὸς μὲν τὸ δημόσιον οὐδένα εὐρίσκομεν φυσικὸν περιορισμὸν, διότι ἐὰν δὲν ἀπηγόρευον τὰ συμφέροντα τοῦ δημοσίου καὶ ἰδιαιτέρως ἡ ὀρθὴ διαχείρισις αὐτοῦ, δὲν ὑπάρχει κινήτων ἢ ἀκίνητων τὸ ὁποῖον νὰ μὴ δύναται νὰ δεσπόσῃ τὸ δημόσιον ὡς κύριος. Καὶ αἱ οἰκίαι, καὶ τὰ κτίρια, καὶ τὰ ἐπιπλα, καὶ τὰ ἐργαλεῖα, καὶ τὰ κτήνη δύναται, φυσικῶς εἰπεῖν, νὰ ᾧσι κτήματα δημόσια, καὶ μετοχαὶ ἐταιριῶν, καὶ πιστώσεις, καὶ τιμαλφῆ, καὶ πᾶν στοιχεῖον ἰδιωτικῆς χρήσεως ἐπίσης. Δὲν ἔχει ὅμως οὕτω, προκειμένου

νά εξετασθῆ ἂν καὶ ὁ ιδιώτης ἔχη τὴν αὐτὴν εὐχέρειαν εἰς κυριότητα ὄλων τῶν κτημάτων. Ὡς θέλομεν κατωτέρω ἰδεῖ, ὑπάρχουσιν εἶδη τὰ ὁποῖα ἐξέρχονται τῶν ὀρίων τῆς προσωπικῆς τῶν ἀνθρώπων σφαίρας. Τοιοῦτοτρόπως δὲν δύναται ὁ ιδιώτης νὰ κατασκευάσῃ εἰς ἑαυτὸν φρούριον, χωρὶς νὰ κηρυχθῆ ὑπὸ διάλυσιν ἢ ἀνεχομένη τοιαῦτα ἔργα πολιτεία, οὐδὲ στόλον πολεμικόν, οὐδὲ νὰ δεσπόσῃ ἀντικειμένων τὰ ὁποῖα ἐκ φύσεως εἰς μόνην τὴν ἐθνικὴν κυριαρχίαν δύναται νὰ ὑποταχθῶσιν.

Ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὸν ὑπὸ τοῦ νομοθέτου προσδιορισμὸν τῶν δημοσίων καὶ ιδιωτικῶν κτημάτων, ἰδοὺ πῶς ἔχουσι τὰ ἐν Ἑλλάδι ἰσχύοντα. Ἐν πρώτοις ὑπὸ τὴν κατηγορίαν τοῦ ιδιώτου, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ δημόσιον, περιλαμβάνονται οὐ μόνον τὰ φυσικὰ πρόσωπα, ἀλλὰ καὶ τὰ νομικὰ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα εἶναι ὑποκείμενα δικαίων αὐτοτελεῆ, δυνάμενα νὰ ἔχωσιν ἰδιαιτέραν κτῆσιν. Ἀπέναντι τῶν προσώπων τούτων ἴσταται τὸ δημόσιον ὡς νομικὸν πρόσωπον τοῦ ἔθνους ὀλοκλήρου, τοῦ ὁποῖου ἢ κτῆσις ὠρίσθη ἐπὶ τῶν ἐξῆς βάσεων :

Α'.—Ὅλα τὰ κτήματα, τῶν ὁποίων ὁ ὑπὲρ τῆς κοινῆς ἀσφαλείας προσδιορισμὸς ἐξασφαλίζει τὴν ἐθνικὴν ὑπαρξίν, εἶναι κτήματα δημόσια, ἥτοι κατὰ τὸ ἄρθρον 17 τοῦ ἀπὸ 21 Ἰουλίου 1837 νόμου αἰ πύλαι, τὰ τείχη, αἱ ἐπάλξεις καὶ ἐν γένει τὰ ὀχυρώματα τῶν φρουρίων ἢ ἄλλων πολεμικῶν χωρίων. Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην δύναται ἐπισημονικῶς νὰ καταταχθῶσιν αἱ ὀπλοθήκαι, οἱ στρατῶνες, τὸ πολεμικὸν ἐν γένει ὕλικόν, τὰ πολεμικὰ πλοῖα καὶ νεώρια, τὰ στρατιωτικὰ νοσοκομεῖα καὶ πάντα ἐν γένει τὰ πρὸς πόλεμον ἀμυντικὸν ἢ ἐπιθετικὸν χρήσιμα, καθὼς καὶ, ἐκ τῆς ἐπόψεως τῆς ἐσωτερικῆς τοῦ κράτους ἀσφαλείας, τὰ καταστήματα τῶν φυλακῶν καὶ ἄλλων σχετικῶν δημοσίων σκοπῶν. Ἰδιαιτέρως μνημονεύει ὁ νόμος (ἄρθρ. 18) τὰ γήπεδα, τὰ ὀχυρώματα καὶ τὰς ἐπάλξεις τῶν χωρίων, τὰ ὁποῖα ἦσαν μὲν ἄλλοτε χωρία πολεμικὰ

δὲν εἶναι ὁμῶς πλέον τοιαῦτα· τὰ κτήματα ταῦτα ἀνήκουσιν εἰς τὸ δημόσιον, ἐνόσω δὲν ἀπαλλοτριωθῶσιν ὑπ' αὐτοῦ ἢ δὲν γείνωσι ιδιωτικὴ κτῆσις διὰ παραγραφῆς. Ἐκ τούτου ἐξάγεται, ὅτι τὰ φρούρια μετὰ τῶν πολεμικῶν παραρτημάτων αὐτῶν, καὶ τὰ ἐν ἐνεργείᾳ πολεμικὰ χωρία εἶναι ἀναπαλλοτρίωτα καὶ ἀπαράγραπτα.

Β'.—Αἱ ὁδοὶ καὶ ἀγυιαί, αἱ μὴ ἀνήκουσαι εἰς τοὺς δήμους οὐδὲ εἰς ιδιώτας (ἐντὸς δηλαδὴ ιδιωτικῶν κτημάτων πρὸς ἐσωτερικὴν οἰκονομίαν αὐτῶν), εἶναι δημόσια κτήματα. Ὁ νόμος τῆς 21 Ἰουνίου 1837 τίθησιν ὡς διακριτικόν, ὅτι συντηροῦνται αὐταὶ ὑπὸ τοῦ δημοσίου, τὰ μεταγενέστερα ὁμῶς περὶ ὁδοποιίας νομοθετήματα ἐκτείνουσι σαφέστερον τὸ γνῶρισμα, διότι κατὰ τὰ ἄρθρα 2, 4 καὶ 7 τοῦ ἀπὸ 16 Δεκεμβρίου 1867 νόμου ἐθνικαὶ ὁδοὶ εἶναι αἱ συνδέουσαι τὰς πρωτεύουσας τῶν ἐπαρχιῶν πρὸς ἀλλήλας, ἢ πρὸς λιμένας, ἢ πρὸς πόλεις τοῦ ὀμόρου Κράτους, ἀποφασίζομένης τῆς κατασκευῆς αὐτῶν ἐκάστοτε διὰ νόμου. . . αἱ ἐντὸς τῶν πόλεων, κωμῶν καὶ χωρίων ἀγυιαί καὶ πλατεῖαι, ὅσας ἀποτελοῦσι συνέχειαν τῶν ἐθνικῶν ὁδῶν, εἶναι ἐθνικαί. . . αἱ ἐθνικαὶ ὁδοὶ, ἀγυιαί καὶ πλατεῖαι κατασκευάζονται ὑπὸ τοῦ Κράτους δαπάνῃ τοῦ ταμείου τῆς ἐθνικῆς ὁδοποιίας.» Καὶ τὰ δημόσια ταῦτα κτήματα ἀναπαλλοτρίωτα καὶ ἀπαράγραπτα.

Ἐπὶ τῆς κατηγορίας ταύτης τῶν δημοσίων κτημάτων, ἥτις ἠδύνατο νὰ ὀνομασθῆ «τῆς κατὰ ξηρὰν συγκοινωνίας» καὶ ὑπὸ ἐπιστημονικὴν ἔννοιαν νὰ περιλάβῃ ὄλας τὰς ὁδοὺς, ἐθνικαί, ἐπαρχιακαὶ ἢ δημοτικαὶ εἶναι αὐταί, διὰ τὸν κατ' ἐξοχὴν δημόσιον χαρακτήρα τῆς χρήσεως ἀπασῶν, δέον νὰ γείνη ἢ ἐξήγησις, ὅσον ἀφορᾷ τὰς σιδηρᾶς ὁδοὺς, τὰς ὁποίας ἐταιρικὰ κεφάλαια κατασκευάζουσι, συντηροῦσι καὶ ἐκμεταλλεύονται. Αἱ ὁδοὶ αὐταὶ ἐν ἄλλοις μὲν ἔθνεσι, ὡς π. χ. ἐν Ἀγγλίᾳ, κέκτηνται ἐξόχως ιδιωτικὸν χαρακτήρα, ἐν ἄλλοις δὲ ἔθνεσι διαμερίζεται ὁ χαρακτήρ αὐτῶν μεταξὺ τοῦ δημοσίου, καθ' ὅσας σιδηρᾶς ὁ-

δούς τούτο κατασκευάζει, συντηρεῖ καὶ ἐκμεταλλεύεται, καὶ τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων, καθ' ὅσας σιδηρὰς ὁδοὺς αὐταὶ κυριεύουσι εἴτε διαρκῶς εἴτε προσκαιρῶς, ὡς π. χ. ἐπὶ τῆς τελευταίας περιπτώσεως συμβαίνει ἐν Ἑλλάδι ἐν ἧ αἰ σιδηροδρομικαὶ συμβάσεις διαφυλάττουσι τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιοκτησίας εἰς τὸ ἔθνος μετὰ παρέλευσιν δεδομένου χρονικοῦ διαστήματος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἡ μὲν ἰδιωτικὴ ἐπιχείρησις καρποῦται τὸν σιδηρόδρομον, τὸ δὲ δημόσιον διατηρεῖ τὴν ψιλὴν κυριότητα αὐτοῦ. Ἀποβλέποντες εἰς τὴν ἔκτασιν τῆς νεωτέρας σιδηροδρομίας, εἰς τὰς περαιτέρω τάξεις αὐτῆς, τῶν ὁποίων τὰ ὅρια ἀδιακόπως μεγαθύνει ἡ ἀνάπτυξις τῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ κοινωνικοῦ πλούτου, καὶ ἐν γένει εἰς τὴν ἀνυπολόγιστον τῆς σιδηροδρομίας ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ μέλλοντος τῶν ἀνθρωπίνων κοινωνιῶν, δὲν πρέπει νὰ λησμονήσωμεν τὴν ἱστορικὴν σημαντικότητα τῶν πρὸ τῆς σιδηροδρομίας ὁδῶν, ἀπὸ τῶν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ὡς ἐπὶ τόσων ἄλλων μεγαλουργιῶν τῆς Σεμιράμιδος, ἧτις ἤνωσεν τὴν ἀχανῆ αυτοκρατορίαν τῆς διὰ συμπλέγματος ὁδῶν, ἰσοπεδώσασα μὲν λόφους καὶ ὄρη, ἐπιχωματώσασα δὲ κοιλάδας καὶ φάραγκας, μέχρι τῶν λιθοστρώτων ὁδῶν τῶν Καρχηδονίων καὶ τῶν μέχρι σήμερον ἐτι ἐλκυσσῶν τὸν θαυμασμὸν Ῥωμαϊκῶν ὁδῶν. Ἡ προαγωγή τοῦ ἀνθρωπίνου γένους εἶναι βαθμιαῖον ἔργον τῶν κοινῶν αὐτοῦ προσπαθειῶν, καθ' ὅλην τὴν ἄλυσσον τὴν ὁποίαν ἀποτελοῦσιν αἱ διάφοροι φάσεις τῆς ζωῆς αὐτοῦ, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἀφήσαντες οἱ ἄνθρωποι τὰ σπήλαια καὶ τὰ δάση κατήρτισαν τοὺς ἐν χωρίοις καὶ πόλεσι συνοικισμοὺς, ἐξ ὧν εὐθὺς προέκυψεν ἡ ἀνάγκη καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτῆς μέθοδος τῆς συγκοινωνίας.

Γ'.—Οἱ δυνάμενοι νὰ καταστῶσι πλευστοὶ ποταμοὶ, κατὰ τὸν νόμον τῆς 21 Ἰουνίου 1837, εἶναι κτήματα δημοσία. Γλίσχρως ὑπὸ τῆς φύσεως εἶναι πεπραιοισμένη ἡ Ἑλλάς ὑπὸ τὴν ἐποψίν ταύτην, ἀποτέλεσμα τῆς ἱστορικῆς καταστροφῆς τῶν δασῶν τῆς καὶ τῆς τοπολογικῆς

ἐκθέσεως αὐτῆς. Ἐν τούτοις μέχρι τινὸς δύνανται ποταμοὶ τινὲς αὐτῆς, ὡς ὁ Ἄλφειός καὶ ὁ Ἀχελῷος, νὰ καταστῶσι πλευστοί. Ἡ ἀρχὴ τῆς δημοσίας κτήσεως ἀνάγεται εἰς τὴν ἰδέαν τῆς ὑδατίνης συγκοινωνίας, πρὸς τὴν ὁποίαν οἱ πλευστοὶ ποταμοὶ ἀποτελοῦσι, κατὰ τὴν ζωηρὰν εἰκόνα τοῦ Πασχάλ, τὰς «βαδίζουσας μεγάλας τῆς ἀνθρωπότητος ὁδοὺς». Δύναται ἕκαστος νὰ κρίνη περὶ τῆς εἰκόνης ταύτης, ἀναλογιζόμενος ἐπὶ παραδειγματι τοὺς ἐν τῷ κέντρῳ τῆς Εὐρώπης ἀπὸ τῶν αὐτῶν Ἄλπεων κατερχομένους μεγάλους ποταμοὺς, ἐξ ὧν ὁ μὲν Δούναβις ὁδηγεῖ πρὸς ἀνατολὰς, ὁ δὲ Ρῆνος πρὸς δυσμὰς, ἵνα συνδέωσι τοιουτοτρόπως τὰ κύρια σημεῖα τῶν αἰώνιων κινήσεων τῆς καθ' ἡμᾶς ἀνθρωπότητος. Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην πρέπει ὁ ποταμὸς νὰ εἶναι πλευστός, ἵνα ἀνήκη εἰς τὴν σφαῖραν τῆς δημοσίας κτήσεως. Ὁ ἡμέτερος ὅμως νομοθέτης, ἀποβλέπων εἰς τὸ μέλλον καὶ μὴ ἔχων ἐπὶ τοῦ παρόντος πλευστοὺς ποταμοὺς, εὐχαριστήθῃ ἐπὶ ἐκείνοις οἷτινες δύνανται νὰ γίνωσι τοιοῦτοι.

Ἡ ἰδιότης τοῦ πλευστοῦ ποταμοῦ δὲν ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ εἴδους τῶν ἐπ' αὐτοῦ πλεόντων πλοίων, διότι ἀρκοῦσι καὶ λέμβοι καὶ σχεδία. Ἐπὶ τέλος ὁ Ἑλλήν νομοθέτης, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ παρ' ἄλλοις ἔθνεσιν ἰσχύοντα, ἐκῆρξεν δημοσία κτήματα καὶ τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν ὅσοι δύνανται νὰ καταστῶσι πλευστοί, καθ' ὅσον μέρος βρέχεται ἡ γῆ ἀπὸ τὰς μεγίστας πλὴν συνήθεις ἀναβάσεις τῶν ὑδάτων, ἀλλ' ὄχι καὶ ἀπὸ τὰς ἐκτάκτους πλημμύρας. Τόσον οἱ ἐν λόγῳ ποταμοὶ ὅσον καὶ αἱ ὄχθαι τῶν οὔτε νὰ ἀπαλλοτριωθῶσι δύνανται οὔτε νὰ παραγραφῶσι, ἐνόσω διατηροῦσι τὴν ἰδιότητα ἧτις τὰ καθιστᾶ δημοσία κτήματα.

Ὑπὸ ἐπιστημονικὴν ἐποψίν εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν δημοσίων κτημάτων τῆς ὑδατίνης συγκοινωνίας δεόν νὰ καταταχθῶσιν αἱ λίμναι καὶ αἱ διώρυγες, πάντοτε ὑπὸ τὴν ἰδέαν ὅτι εἶναι πλευσταί. Αἱ μὲν λίμναι χρησιμεύουσιν εἰς τοὺς πέραξ οἰκοῦντας λαοὺς ὅπως αἱ ἀύλαι εἰς τὰς

οικίας. Ἡ Ἑλλάς καὶ ὑπὸ τὴν ἐποψιν ταύτην εἶναι φειδωλῶς πεπροικισμένη. Τί εἶναι ἡ Φενεδός καὶ ἡ Κωπαῖς, αὐταί, παραβαλλόμεναι πρὸς τὰς λίμνας τῆς Ἑλβετίας, αἵτινες εἶναι εἶδος μεσογείων θαλασσῶν ὑπὸ τὴν ἀκριβεστέραν ἔννοιαν. Ὅποια κίνησις ἐν τῇ ἐνώπιον τῆς Δημοκρατίας τῆς Γενεύης ἀναπτυσσομένη λίμνη Λεμάν, ἐπὶ τῆς ὁποίας πλέκεται ἡ ζωὴ τῶν ἐργατικῶν κοινοτήτων ἐν χιλιάσι καὶ μυριάσι. Ἐπὶ τῆς γαλανῆς ἐπιφανείας τῆς κατοπτρίζονται αἱ ὑπερήφανοι Ἄλπειοι, χωρὶς νὰ ταράττωσι τὸν προαιώνιον ὕπνον τῶν εἰς τὰ βάθη αὐτῆς κοιμωμένων ἀνθρωπίνων παραδόσεων, τῶν ὁποίων αἱ ξύλιναι τῆς προϊστορικῆς ἐποχῆς κατοικίαι διαβλέπονται ἀκόμη ὑπὸ τὸ κῦμα τῶν ταρασσομένων ὑδάτων.

Αἱ δὲ διώρυγες ἐκ τῆς ἐννοίας μὲν τῆς διὰ μέσου αὐτῶν συγκοινωνίας ἀνήκουσιν εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν κτημάτων τῆς γενικῆς χρήσεως, εἴτε ὑπὸ τοῦ δημοσίου κατασκευάζονται εἴτε ὑπὸ ἐπιχειρήσεων ἰδιωτικῶν. Ἐν τῇ εἰδικωτέρᾳ ὁμῶς σφαίρᾳ τῆς δημοσίας κτήσεως κανονίζεται τὸ θέμα τούτων ἐκ τῶν συμβάσεων, τὰς ὁποίας συνάπτουσιν αἱ κυβερνήσεις μετὰ τῶν ἐπιχειρηματικῶν κεφαλαίουχων, κατὰ τὰς ὁποίας, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν σιδηροδρόμων, δύναται ἐπὶ δεδομένον χρόνον ἢ μὲν ψιλὴ κυριότης τῆς διώρυγος νὰ ἀνήκῃ εἰς τὸ κράτος, ἢ δὲ κάρπωσις εἰς τὴν ἐπιχείρησιν, μέχρις οὗ μεταβιβασθῇ καὶ αὐτὴ εἰς τὸ Κράτος. Ἡ ἐπὶ τῆς κατασκευῆς τῶν σιδηροδρόμων καὶ τῶν διωρύγων παρέμβασις τῆς πολιτείας εἶναι τι ἐξόχως ἐπιβαλλόμενον ὑπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐθνικῆς κυριότητος τόσον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὅσον καὶ ἐπὶ τῆς συγκοινωνίας. Ἐν γένει τὰ ζητήματα τῆς συγκοινωνίας εἶναι δημόσια ζητήματα· διὰ τοῦτο παρατηροῦμεν τὰ πρῶτα κατ' αὐτὴν ἔργα συνδεόμενα στενῶς μετὰ τῆς ὑψηλῆς διοικητικῆς. Ὡς ἐπὶ τῶν ὁδῶν οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν διωρύγων αἱ κυβερνήσεις δίδουσιν ἐν τῇ ἱστορικῇ τῆς συγκοινωνίας ἐκτυλίξει τὴν πρῶτην ὠθησιν. Ἐν Κίνα αἱ αὐτοκρατορι-

καὶ διώρυγες διατέμνουσι τὴν χώραν ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων. Αἱ χῶραι τῆς Μεσοποταμίας ἀναντιρρήτως συνεδέοντο ἐν τῇ μεμακρυσμένη ἀρχαιότητι διὰ διωρύγων μετὰ τῶν βορειανατολικῶν προεκτάσεων τῆς Μεσογείου θαλάσσης. Γνωστὰ εἶναι αἱ διωρύξεις τοῦ Ἴσθμοῦ τοῦ Σουέζ ὑπὸ τοῦ Φαραῶ τῆς Αἰγύπτου Νεχώ, κατόπιν ὑπὸ τοῦ κατακτητοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν Δαρείου υἱοῦ τοῦ Ὑστάσου, ἔπειτα ὑπὸ τοῦ Ἑλληνος βασιλέως τῆς Αἰγύπτου Πτολεμαίου, τέλος ὑπὸ τοῦ Ἀμρου καλίφου τῶν Ἀράβων, μέχρις οὗ κατὰ τὰς ἡμέρας ἡμῶν κατῴρθωσεν καὶ τὸ ἰδιωτικὸν ἐπιχειρηματικὸν πνεῦμα διὰ τοῦ Λεσέψ νέαν καὶ δὴ ἀποτελεσματικωτέραν διώρυξιν τοῦ Σουέζ, ὑποκαθιστάμενον εἰς τὸ αὐτοκρατορικὸν τῶν προηγουμένων περιόδων πνεῦμα. Ἡ τελευταία ὑπὸ τοῦ Ἑλληνος νομοθέτου εἰς ἰδιωτικὴν ἐπιχείρησιν παραχωρηθεῖσα διώρυξις τοῦ Ἴσθμοῦ τῆς Κορίνθου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου μάτην αὐτοκράτορες ἀπέβλεψαν καὶ μεγιστάνες, ἀνήκει εἰς τὴν μεγάλην ταύτην οικονομικὴν μεταβολὴν ὑπὸ τὴν σημαίαν τῆς ὁποίας τὸ ἐπιχειρηματικὸν πνεῦμα κατέλαβε τὴν θέσιν τῆς ἐν τοῖς παλαιοῖς χρόνοις μεγαλοουργίας τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς (*).

Δ'.—Ὑπὸ ἐπιστημονικὴν ἐποψιν ἐν γένει ἡ θάλασσα εἶναι καθολικὸν τῆς ἀνθρωπότητος κτῆμα. Ἐν τούτοις ἐν τῷ δικαίῳ τῶν ἐθνῶν ὑπάρχουσι κλεισταὶ τινες θάλασσαι, τῶν ὁποίων ἡ ἰδιοκτησία θεωρεῖται ὡς ἀνήκουσα εἰς τὴν περιέχουσαν αὐτὰς ἐπικράτειαν, ὡς π. χ. τὸ μεταξὺ Ἰρ-

(*) Ἐσχάτως ὁ ἐν Μιλάνῳ ἀστρονόμος Σκαππερέλης παρετήρησεν ἐπὶ τοῦ πλανήτου Ἀρεως εὐθείας διατεμνοῦσας τὴν ξηρὰν αὐτοῦ, τὰς ὁποίας ὁ Φλαμαρίων ἐν τῇ «Δημοτικῇ Ἀστρονομίᾳ» του χαρακτηρίζει ὡς τεχνικὰ ἔργα κολοσσίων διωρύγων. Ὑπόθεσις πλήρης γοητείας, συνδεομένη πρὸς τὴν ἰδέαν τῆς ἐπὶ τοῦ Ἀρεως κατοικίας ὄντων, πρὸ τῶν ὁποίων ἡ ἀνθρωπότης δὲν ἔχει εἰμὴ συλλογισμοὺς βαθείας καὶ μυστηριώδους κατανύξεως.

λανδίας και Ἀγγλίας στενόν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ὁ Ἑλλησποντος καὶ ὁ Βόσπορος, ἢ ἀπὸ τῶν ὁποίων διάβασις ἢ θεωρεῖται ὡς ἔργον ἀνοχῆς τοῦ ἰδιοκτῆτου κράτους ἢ ἐπὶ εἰδικῶν στηρίζεται συνθηκῶν καὶ διατυπώσεων. Οἱ αἰγιαλοὶ, οἱ λιμένες, οἱ ὄρμοι, κατὰ τὸν νόμον τῆς 21 Ἰουνίου 1837, εἶναι κτήματα δημόσια, προσδιοριζομένων ὡς αἰγιαλῶν τῶν μερῶν ἐκείνων τὰ ὁποῖα βρέχονται ἀπὸ τὰς μεγίστας πλὴν συνήθεις ἀναβάσεις τῶν ὑδάτων, οὐχὶ δὲ καὶ ἀπὸ τὰς ἐκτάκτους πλημμύρας. Καὶ τὰ κτήματα ταῦτα εἶναι ἀναπαλλοτρίωτα καὶ ἀπαράγραπτα. Ὅσον ἀφορᾷ ἰδίως τοὺς αἰγιαλοὺς, ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι ἐγκαταλείπονται σταθερῶς ὑπὸ τῆς θαλάσσης δι' ὁποιαδήποτε τῶν ἐν ἐφεδρεία πάντοτε διατελουσῶν γεωλογικῶν αἰτιῶν, ἀποβάλλοντες οὗτοι τὸν χαρακτήρα τῶν δύνανται νὰ ἀποτελέσωσιν ἀντικείμενον ἰδιωτικῆς κτήσεως. Προκειμένου περὶ τῶν αἰγιαλῶν, δεόν νὰ σημειωθῇ ἐνταῦθα καὶ ἡ ἐπ' αὐτῶν εἰς φάρους ἰδιοκτησία τῆς ἐπικρατείας, ἥτις μᾶλλον ἀφορᾷ εἰς γενικοὺς τῆς ναυτιλλομένης ἀνθρωπότητος σκοποὺς παρὰ εἰς τὴν πρόσδοτον τὴν ὁποίαν διὰ τοῦ εἰδικοῦ τῶν φόρου χορηγοῦσι.

Ε'.—ὑπὸ τὴν εἰδικὴν κατηγορίαν «δημόσια κτήματα ἐθνικῆς μεγαλοπρεπείας» δυνάμεθα νὰ περιλάβωμεν ὅλα τὰ κτήματα τοῦ κράτους, τὰ ὁποῖα εἴτε ἐκ τοῦ παρελθόντος χρόνου εἴτε ἐκ τοῦ ἐνεστώτος συνδέονται πρὸς τὴν ἰδέαν τοῦ ἐθνικοῦ μνημείου. Πρωτίστην θέσιν κατέχουσιν ἐνταῦθα τὰ σεβάσματα λείψανα τῆς ἀρχαιότητος. Πρέπει νὰ ἰδῇ τις τὴν Ρώμην, ἵνα κρίνῃ κατὰ πόσον αἱ Ἀθηναὶ ὑπερέχουσιν. Ὁ Παρθενῶν, τὰ Προπύλαια, τὸ Θησεῖον, τὸ Ὀλυμπιεῖον, εἰς οὐδὲν ἄλλο ἀπαντῶνται τοῦ κόσμου μέρος. Μόλις τρεῖς κίονας ἔχει νὰ δεῖξῃ ἡ Ρώμη, ἐν τοῖς ἔρειπίοις τοῦ ναοῦ τοῦ Κάστορος καὶ Πολυδεύκου, δυνάμενους νὰ συγκριθῶσι πρὸς τὰ ὑποδεέστερα εἶδη τῶν σωζομένων ἐν Ἀθήναις. Παρ' ἡμῖν ὁ νόμος τῆς 10 Μαΐου 1834 ἀνεγνώρισεν εἰς τοὺς ἰδιώτας, τοὺς μετ' αὐτὸν ἀνα-

καλύπτοντας ἐν τοῖς κτήμασί των ἀρχαιότητος, δικαίωμα συγκυριότητος μετὰ τοῦ δημοσίου, ἢ διανομὴ τῆς ὁποίας ἐνεργεῖται διὰ πωλήσεως, λαμβάνοντος τοῦ δημοσίου τὸ ἥμισυ τῆς ἀξίας. Εἰς τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν σωζομένων ἀρχαιοτήτων οὐ χρόνος· θὰ προσθετομεν δὲ εἰς αὐτὴν καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς Βυζαντινῆς περιόδου περισωζομένους ναοὺς χωρὶς νὰ ἐμποδίζῃ ἢ μεταξὺ Παρθενῶνος καὶ αὐτῶν διαφορὰ τῆς πρὸς τὸ θεῖον λατρείας. Ἐν γένει δὲ οἱ ναοὶ, ἐν οἷς τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα ἐπισήμως λειτουργεῖ, ἀνήκουσιν εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν κτημάτων τῆς ἐθνικῆς μεγαλοπρεπείας, καὶ χαρακτηρίζουσι τὰ ἔθνη, τὰ ὁποῖα τοὺς ἐγείρουσι καὶ τὰς ἐποχὰς, αἱ ὁποῖαι τοὺς ἐμπνεύουσι.

ΣΤ'.—Μέχρι τοῦδε ἐξεθέσαμεν τὰ κατὰ τὰ δημόσια κτήματα τὰ περιβεβλημένα ἐπίσημον, τρόπον τινὰ, χαρακτηρισμόν. Ἄλλ' ὡς προείπομεν τὸ Κράτος δύνανται νὰ δεσπόσῃ οὐχὶ μόνον ὡς Κράτος τὰ ἀντικείμενα τῶν κατ' ἐξοχὴν δημοσίων σκοπῶν, ἀλλὰ καὶ ὡς ἀπλοῦν νομικὸν πρόσωπον, ὅπως δηλαδὴ καὶ οἱ ἰδιῶται, ἀντικείμενα ἐπὶ τῷ τέλει προσόδου, ἐν ᾗ περιλαμβάνεται καὶ πᾶσα χρῆσις. Δύο μόνον ἐξαιρέσεις δεόν νὰ ἀναγράψωμεν τῆς μεταξὺ δημοσίου καὶ ἰδιωτῶν ἐξομοιώσεως· α) ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἀδέσποτα, τὰ ὁποῖα, διότι εἶναι ἀδέσποτα ἀνήκουσιν εἰς τὸ δημόσιον, ἐνῶ οἱ ἰδιῶται δὲν δύνανται ἐπὶ τοιοῦτου τίτλου νὰ στηρίξωσι τὴν ἰδιοκτησίαν των, ὑπόχρεοι νὰ καταρτίσωσιν αὐτὸν διὰ τινος τῶν ἄλλων εἰς ἀπόκτησιν κυριότητος νομίμων τρόπων· κατὰ τὸν νόμον τῆς 21 Ἰουνίου 1837 εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἀδεσπότων ὑπάγονται ὅσα μὲν ἀνήκον πρότερον εἰς κυρίου εἶναι δὲ νῦν ἐστερημένα τοιοῦτων, ἐπίσης δὲ καὶ ὅλα τὰ κτήματα τῶν μὴ καταλιπόντων ἐκ διαθήκης ἢ ἐκ νόμου κληρονόμους, καθὼς καὶ τὰ ἐγκαταλειμμένα ὑπὸ τῶν κληρονόμων, ἐπὶ τῶν ὁποίων δὲν ὑπάρχουσιν ἄλλων ἀποδεδειγμένοι ἀπαιτήσεις· β) ὅσον ἀφορᾷ τὰ δημόσια νομήματα, μεταλλεῖα, ὄρυχεῖα, ἀλικᾶς, ἱαματικά ὕδατα, ἰχθυοτροφεῖα, τὰ

ὅποια, ἀνήκοντα εἰς τὸ Κράτος ἀπὸ δικαιολογικῶν καὶ ἱστορικῶν τῆς μορφώσεως αὐτοῦ λόγων, ἐγένοντο καὶ πρὸς τοὺς ἰδιώτας προσιτὰ διὰ παραχωρήσεων τοῦ δημοσίου, κανονιζομένων ὑπὸ τοῦ νομοθέτου, εἴτε πρὸς κάρπωσιν εἴτε πρὸς ἰδιοκτησίαν.

Τῶν λοιπῶν κτημάτων ἡ ἀπογραφή ἀνήκει εἰς τὸν καθυστεροῦντα ἔλεγχον τῆς Πολιτείας. Ἐνταῦθα ἀνήκουσιν αἱ ἐθνικαὶ γαῖαι αἱ μὴ παραχωρηθεῖσαι διὰ τῶν περὶ διανομῆς αὐτῶν νόμων, καλλιεργήσιμοι ἢ μὴ, ἐλώδεις, βραχώδεις, ἔρημοι, βουνὰ, αἱ ἐθνικαὶ φυτεῖαι, οἱ κῆποι, ἀμπελῶνες, σταφιδαμπελῶνες, συκῶνες, ἐλαιῶνες, τὰ ἐθνικὰ δάση, τὰ παντοειδῆ κτίρια τῆς ἐπικρατείας, τὰ καταστήματα, αἱ ἀποθῆκαι κλπ. Ἐν γένει ἀπὸ τῆς προκειμένης ἕκτης κατηγορίας δημοσίων κτημάτων ἐπιδιώκει ἡ ἐπικράτεια εἰσοδήματα πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν κυβερνητικῶν αὐτῆς σκοπῶν. Ἐν τούτοις, ἐὰν κρίνωμεν ἐκ τῶν προϋπολογισμῶν τῶν διαφόρων ἐπικρατειῶν, ἡ ἀπὸ τῆς πηγῆς ταύτης πρὸς τὸν δημόσιον θησαυρὸν ἐπικουρία εἶναι μικρὰς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον σημασίας. Ὅσον προβαίνουσιν αἱ κοινωνίαι, τόσον ἡ πηγὴ τοῦ φόρου ἀναδείκνυται γονιμοτέρα, συγκεντρώνουσα εἰς ἑαυτὴν τὴν θεωρίαν ἅμα καὶ τὴν πρᾶξιν τῆς οἰκονομίας τῆς κυβερνητικῆς.

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΚΑΘΥΣΤΕΡΟΥΝΤΑ.

Ἐν γένει ἡ κανονικὴ εἰσαγωγή τῶν πόρων τῆς ἐπικρατείας καὶ τῶν δήμων εἰς τὰ ταμεῖα αὐτῶν ἀποτελεῖ ἐν τῶν ἀσφαλεστέρων γνωρισμάτων ὀρθῆς ἐν τῷ τόπῳ δημοσιονομικῆς καταστάσεως. Ὅσον πλείονα τὰ καθυστεροῦντα, τόσον αἱ πηγαὶ αὐτῶν δέονται βαθυτέρας ἀναλύσεως καὶ μελέτης, χωρὶς νὰ λησμονήσωμεν καὶ τὸν μηχανισμόν τῆς εἰσπράξεως τῶν δημοσίων ἢ δημοτικῶν φό-

ρων, εἴτε περὶ τὸ προσωπικὸν ἢ χωλαίνῃ ἢ οὐ τοῦτο περὶ τὴν τάξιν, τὴν δυσχερείαν καὶ τὰ προσόντα, εἴτε περὶ τὰς μεθόδους ἢ αὐταὶ ἀνταποκρίνωνται πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἀρμονικῆς οἰκονομίας τοῦ κράτους καὶ τοῦ δήμου.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν τελευταίαν ἐποψιν, τὰ δημοτικὰ ἔσοδα διηροῦντο διὰ τοῦ νόμου τῆς 22 Δεκεμβρίου 1847 εἰς δύο κατηγορίας, ἐξ ὧν ἡ μὲν περιεῖχε τοὺς φόρους καὶ δασμοὺς, τοὺς ὁποίους ὁ νόμος ἀπεκάλει «δημοτικὰς εἰσφορὰς καὶ δημοτικούς δασμούς», ἡ δὲ τὰ λοιπὰ τῶν δήμων εἰσοδήματα εἴτε ἐξ ἐνοικιάσεων δημοτικῶν κτημάτων εἴτε ἐκ παραχωρήσεως δημοτικῶν δικαιωμάτων καὶ ἐν γένει ἐκ πάσης δημοτικῆς περιουσίας. Καὶ τῶν τῆς πρώτης μὲν κατηγορίας δημοτικῶν εἰσοδημάτων ἡ εἴσπραξις ἤδη κατὰ τὸ ἄρθρον 16 τοῦ προμνησθέντος νόμου, ἅμα ὡς προσκόπτει ἐν τῇ ἐκουσίᾳ καταβολῇ, ἐκβιάζεται ἀπαραλλάκτως ὡς καὶ ἡ τῶν δημοσίων κατὰ τὰς διατάξεις δηλαδὴ τῶν περὶ καθυστερούντων νόμων (μετὰ πρόσκλησιν ἐπέχουσιν τόπον ἐπιταγῆς, ἐπέρχεται, εἴτε κατ' ἐκλογὴν εἴτε ὁμοῦ συγχρόνως, κατάσχεσις κινήτων, κατάσχεσις ἀκινήτων, κατάσχεσις κινήτων εἰς χεῖρας τρίτου καὶ προσωπικὴ κράτησις). Τῶν τῆς δευτέρας δὲ κατηγορίας εἰσοδημάτων ἡ εἴσπραξις ἀφέθη εἰς τὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἰδιωτικῶν ἀπαιτήσεων ἰσχύοντα, δηλαδὴ εἰς τὴν τοῦ κοινῶν δικαίου ἐκτέλεσιν.

Ἡ τοιαύτη διχοτόμησις τῶν δημοτικῶν εἰσοδημάτων περὶ τὴν εἴσπραξιν, καὶ ἐν δυσχερείαις ταύτης περὶ τὴν ἐκτέλεσιν, βεβαίως δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς συντελεστικὴ εἰς τὴν κανονικὴν εἰσαγωγὴν τῆς ὀλοκληρίας τῶν δημοτικῶν πόρων ἐν τῷ ταμείῳ αὐτῶν καὶ ἐπομένως εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν καὶ προαγωγὴν τῶν μετὰ τοῦ δήμου συνδεδεμένων κοινωνικῶν σκοπῶν. Τοιοῦτοτρόπως ὁ νόμος τῆς 16 Ἰουνίου 1882 εἰς σπουδαίαν ἀνάγκην τῆς δημοτικῆς λειτουργίας ἀπέβλεψεν, ὀρίσας διὰ τοῦ μόνου

ἄρθρου αὐτοῦ, ὅτι τὸ ἤδη προμνησθὲν «ἄρθρον 16 τοῦ νόμου ΞΗ' περὶ δημοτικῶν φόρων τῆς 22 Δεκεμβρίου 1847 ἐφαρμόζεται ἐπὶ τῆς εἰσπράξεως πάντων ἐν γένει τῶν ἐσόδων τῶν δήμων.» Τοῦ λοιποῦ εἰς περὶ τῆν εἰσπραξίν καὶ τῆν ἐκβίασιν αὐτῆς μηχανισμὸς καθ' ὅλους τοὺς δημοτικούς πόρους, ὁ ἐν χρήσει καὶ ἐπὶ τῶν δημοσίων καουστερούντων.

ΑΞΙΑΙ ΓΑΙΩΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ.

Κατὰ πόσον δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὴν γενικὴν ἐποψίν τῆς ἀξίας τῶν ἐν Ἑλλάδι γαιῶν ἡ γενομένη κατὰ καιροὺς ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως ἐπίσημος διατίμησις τῶν ἐθνικῶν γαιῶν πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν περὶ διανομῆς αὐτῶν νόμων, εἶναι ζήτημα ἐν τῷ ὁποίῳ ἡ ἀρχὴ τῆς ζήτησεως καὶ προσφορᾶς τῶν ἐθνικῶν γαιῶν, ἡ διαχειριστικὴ ἐπὶ τοιούτων θεμάτων ἱκανότης τῶν κυβερνήσεων, ἡ εὐσυνείδητος καὶ λελογισμένη λειτουργία τῶν τῆς πολιτείας ὀργάνων ἀσχοῦσι μεγάλην ἐπιρροήν. Ὅπως καὶ ἂν ἔχη, πρόκειται περὶ καθολικοῦ γεγονότος ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ, ἐκ τοῦ ὁποίου δύναται νὰ ἀποτελεσθῇ μνημεῖον διὰ τὴν ἐφηρμοσμένην οικονομικὴν ἐπιστήμην ἐν τῇ συνείδησει τῶν στοιχείων, τὰ ὁποῖα ἀποταμιεύει ὁ χρόνος κατὰ τὴν κίνησιν αὐτῆς. Θέλομεν λοιπὸν πραγματευθῆ τὰ κατ' ἐπαρχίας ἐξαχόμενα τῆς κυβερνητικῆς τῶν ἐθνικῶν γαιῶν ἐκτιμήσεως ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως δημοσιευθεισῶν ἀποφάσεων τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, εἰς ὃ οἱ νόμοι ΥΛΑ' καὶ ΤΗΣΤ' τοῦ ἔτους 1871 ἀνέθεσαν τὴν τελικὴν κρίσιν.

Ἐν πρώτοις ὁ μηχανισμὸς τῆς ἐκτιμήσεως ταύτης ἔχει ὡς ἐξῆς, εἴτε περὶ ἀκτεπῶν γαιῶν πρόκειται εἴτε περὶ πεφουτευμένων. Κατὰ τὸ ἄρθρ. 4 τοῦ ΥΛΑ' νόμου καὶ τὸ ἄρθρ.

2 τοῦ ΤΗΣΤ' νόμου, αἱ διανεμόμεναι ἐκκλησιαστικαὶ καὶ ἐθνικαὶ γαῖαι διαιροῦνται εἰς δύο κλάσεις, εἰς ποτιστικὰς καὶ εἰς ξηρικές, καὶ ἡ μὲν κλάσις τῶν ποτιστικῶν ὑποδιαιρεῖται εἰς δύο τάξεις, ἡ δὲ τῶν ξηρικών εἰς τρεῖς. Ἐκάστη τάξις γαιῶν ἔχει μίαν τιμὴν, ἐφ' ὅσον δὲ ἡ ποικιλία τῶν τοποθεσιῶν φυσικῶ τῷ λόγῳ διακόπτει τὴν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους συνέχειαν τῶν τάξεων, ἐλήφθη ἡ πρόνοια ἵνα ἐκάστου χωρίου ἡ περιφέρεια διαιρηθῆται εἰς ἕξ τὸ πολὺ γενικὰς τοποθεσίας, διὰ τὸ τέλος ἵνα ἐκάστη αὐτῶν καταταχθῇ εἰς μίαν τῶν ἀνωτέρω κλάσεων (ποτιστικὴ ἢ ξηρικὴ) καὶ τάξεων (Α' ἢ Β' τῆς ποτιστικῆς κλάσεως, Α' ἢ Β' ἢ Γ' τῆς ξηρικῆς κλάσεως.) Αἱ κλάσεις αὗται καὶ αἱ τάξεις δὲν ἔχουσιν ἄλλον σκοπὸν εἰμὴ τὸν τῆς διατιμήσεως. Οὕτως ἐπὶ παραδείγματι, δεδομένων χωρίων αἱ γαῖαι διαιροῦνται εἰς ἕξ ἢ ὀλιγωτέρας γενικὰς τοποθεσίας, κατόπιν δὲ ὀρίζεται εἰς ποίαν τῶν κλάσεων καὶ τάξεων ἀνήκουσιν αὗται, ἕκαστος δὲ πρὸς ὃν παραχωροῦνται αἱ ἐν τῇ τοποθεσίᾳ γαῖαι εἶναι ὑπόχρεως εἰς τὴν τιμὴν τῆς τάξεως, εἰς ἣν αὗται ἀνήκουσιν. Ὑπάρχουσι δηλαδὴ τόσαι τιμαὶ ὅσαι καὶ τάξεις.

Καὶ τὴν μὲν κατάταξιν τῶν γαιῶν εἰς γενικὰς τοποθεσίας ἐνεργεῖ ἐπιτροπὴ συγκειμένη ἀπὸ τὸν δήμαρχον, ἕνα δημαρχικὸν πάρεδρον ἢ τὸν ἀρμόδιον εἰδικὸν τοῦ χωρίου πάρεδρον, καὶ τὸν πρόεδρον τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, περιγράφουσα ἀκριβῶς τὰ ὄρια ἐκάστης τοποθεσίας ἐν πρωτοκόλλῳ συντασσομένῳ εἰς διπλοῦν, ἐξ ὧν τὸ μὲν ὑποβάλλεται εἰς τὸν οικονομικὸν ἔφορον, τὸ δὲ κατατίθεται εἰς τὸ δημαρχεῖον. Τὴν δὲ ἐκτίμησιν τῶν γαιῶν ἐνεργεῖ ἐπιτροπὴ συγκειμένη ὑπὸ τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς, τοῦ οικονομικοῦ ἐφόρου καὶ ἐνὸς τῶν εὐπολητοτέρων καὶ νοημονεστέρων πολιτῶν, ἐκλεγομένου ὑπὸ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου, προσδιορίζουσα κατὰ χωρίον ἐν μόνον τίμημα διὰ τὰς γαίας ἐκάστης τάξεως, συνάμα δὲ, λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν τὸ πρωτόκολλον τῶν τοποθεσιῶν,

ἀποφαίνεται εἰς ποίαν τάξιν πρέπει νὰ καταταχθῶσιν αἱ γαῖαι ἐκάστης τοποθεσίας. Πρὸς τοῦτο ἡ δευτέρα ἐπιτροπὴ συντάσσει πρωτόκολλον, ἀντίγραφο τοῦ ὁποίου ἐκτίθενται εἰς τὸ ἀρμόδιον δημαρχεῖον καὶ τὸ οἰκεῖον παρεδρεῖον ἐπὶ 10 συνεχεῖς ἡμέρας, ἐπιμελεῖα τοῦ οικονομικοῦ ἐφόρου. Κατὰ τοῦ πρωτοκόλλου τῆς ἐκτιμήσεως δύναται πᾶς πολίτης νὰ φέρῃ ἐγγράφους ἐνστάσεις, παραδίδων τὴν ἐπὶ τούτου ἀναφορὰν του εἰς τὸν δήμαρχον ἢ τὸν οικονομικὸν ἔφορον ἐντὸς τῆς εἰρημένης δεκαήμερου προθεσμίας.

Τὰ κατόπιν ρυθμίζονται ὡς ἐξῆς ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 5 τοῦ ΥΛΑ΄ νόμου καὶ 3 τοῦ ΤΗΣΤ΄ νόμου. Γενομένων ἐνστάσεων, ἢ ἂν τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον κρίνῃ ἀναγκαῖον, γνωμοδοτεῖ ἐτέρα ἐπιτροπὴ συγκεκριμένη ὑφ' ἐνὸς πρωτοδίκου, ἐκλεγομένου ὑπὸ τοῦ προέδρου τῶν πρωτοδικῶν, τοῦ ταμίου καὶ τοῦ προέδρου τοῦ ἐπαρχιακοῦ συμβουλίου ἢ τοῦ ἀναπληρωτοῦ αὐτοῦ. Ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω δὲ γνωμοδοτήσεων ἀποφαίνεται τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον ἢ παραδεχόμενον τὴν ἐτέραν τῶν γνωμῶν, ἢ σχηματίζον ἰδίαν ἐντὸς τῶν ὄρων αὐτῶν. Ἡ κατὰ τὴν γνώμην τῆς πρώτης ἐπιτροπῆς ἐκτίμησις καθίσταται ὀριστική, ὅταν δὲν γίνωσι κατ' αὐτῆς ἐνστάσεις καὶ τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον δὲν κρίνῃ ἀναγκαῖαν τὴν ἐπανάληψιν τῆς ἐκτιμήσεως· ἐὰν αἱ γνώμαι τῶν δύο ἐπιτροπῶν εἶναι σύμφωνοι, ἢ ἐκτίμησις καθίσταται ὀριστική. Τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐκτιμήσεων γνωστοποιοῦνται διὰ δημοσιοποιήσεων τοῦ ὑπουργείου τῶν οικονομικῶν, δημοσιευμένων διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως.

Κατ' ἀκολουθίαν λειτουργησάντων τῶν ἀνωτέρω νόμων ἡ Ἐφημερίς τῆς Κυβερνήσεως ἐδημοσίευσεν σχετικὰς πρὸς διάφορα τμήματα τῆς ἐπικρατείας πράξεις τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, ἐκ τῶν ὁποίων, διὰ τὸ ζήτημα τῆς ἀπογραφῆς τοῦ τιμήματος τῶν γαιῶν, θέλομεν πα-

ραλάβει μόνας τὰς τάξεις αὐτῶν, παραλείποντες τὰς πρὸς ἐκάστην τάξιν σχετιζόμενας τοποθεσίας.

1. ΕΠΑΡΧΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ. Διὰ τῶν ἀπὸ 31 Μαΐου 1878 ὑπὸ στοιχ. α' καὶ β' πράξεων τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου ἢ κατὰ στρέμμα τιμῆ τῶν ἀσκεπῶν καὶ τῶν πεφυτευμένων ἐθνικῶν γαιῶν τῆς ἐπαρχίας ταύτης ὠρίσθη ὡς ἐξῆς: Δ ἤ μ ο ς Ἀ θ η ν αῖ ω ν, Ἀ θ ῆ ν α ι, γαῖαι ἀσκεπεῖς ποτιστικαὶ ἂ τάξεως δραχ. 160, β' τάξεως 120, γαῖαι ξηρικαὶ ἂ τάξεως δραχ. 80, β' τάξεως δρ. 50, γ' τάξεως δρ. 30, γαῖαι πεφυτευμέναι ποτ. ἂ 200, β' 160, ξηρικαὶ ἂ 110, β' 80. Χαλάνθριον, ἀσκεπεῖς ποτ. ἂ τάξεως δρ. 90, β' 80, ξηρικαὶ ἂ 65, β' 45, γ' 27· πεφυτευμέναι... Νέα Λιόσα, ἀσκεπεῖς ποτιστικαὶ ἂ 80, β' 60, ξηρικαὶ ἂ 50, β' 40, γ' 25· πεφυτευμέναι ποτιστικαὶ ἂ 100, β' 80, ξηρικαὶ ἂ 70, β' 50. Ἡράκλειον, ἀσκεπεῖς ποτιστικαὶ ἂ 80, β' 60, ξηρικαὶ ἂ 50, β' 40, γ' 25· πεφυτευμέναι ποτιστικαὶ ἂ 100, β' 80, ξηρικαὶ ἂ 70, β' 50. Κηφισιά, ἀσκεπεῖς ποτιστικαὶ ἂ 100, β' 80, ξηρικαὶ ἂ 70, β' 50, γ' 30· πεφυτευμέναι ποτιστικαὶ ἂ 140, β' 80, ξηρικαὶ ἂ 70, β' 50.—Δ ἤ μ ο ς Ἀ χ α ρ ν ῶ ν, Παλαιὰ Λιόσα, ἀσκεπεῖς ποτιστικαὶ ἂ 80, β' 60, ξηρικαὶ ἂ 40, β' 20, γ' 10· πεφυτευμέναι ποτιστικαὶ ἂ 100, β' 80, ξηρικαὶ ἂ 80, β' 60. Καματερό, ἀσκεπεῖς ποτιστικαὶ ἂ 90, β' 70, ξηρικαὶ ἂ 45, β' 25, γ' 15· πεφυτευμέναι ποτιστικαὶ ἂ 110, β' 90, ξηρικαὶ ἂ 60, β' 40. Κουκουθάουνες, ἀσκεπεῖς ποτ. ἂ 40, β' 25 ξηρικαὶ ἂ 20, β' 15, γ' 10· πεφυτευμέναι ποτ. ἂ 60, β' 40, ξηρικαὶ ἂ 30, β' 20.—Δ ἤ μ ο ς Μ α ρ α θ ῶ ν ο ς, Μαραθῶν, ἀσκεπεῖς ποτ. ἂ 60, β' 40, ξηρικαὶ ἂ 25, β' 20, γ' 13· πεφυτευμέναι ποτιστικαὶ ἂ 120, β' 90, ξηρικαὶ ἂ 60, β' 50. Γραμματικὸ ὁμοίως. Σπάτα ὁμοίως, Μάξι ὁμοίως. Καλάντζι ὁμοίως. Κιούρκα ὁμοίως. Σταμάτα ὁμοίως. Καπανδρίτη ὁμοίως. Βαρνάβα ὁμοίως, Ἄνω Σοῦλι ὁμοίως.—Δ ἤ μ ο ς Ὠ ρ ω π ῖ ω ν, Κάλαμος, ἀσκεπεῖς ποτιστικαὶ ἂ 70, β' 50, ξηρικαὶ ἂ 20, β' 15, γ'

10· πεφυτευμένοι ποτιστικάι á 100, β' 75, ξηρικάι á 50, β' 30. Ὠρωπὸς ὁμοίως. Σκάλα Ὠρωποῦ ὁμοίως. Μπούγα, ἀσκεπεῖς ποτιστικάι á 50, β' 35, ξηρικάι á 12, β' 10, γ' 8· πεφυτευμένοι ποτιστικάι á 80, β' 60, ξηρικάι á 40, β' 25· Μήλιτσι ὁμοίως. Μαρκόπουλον, ἀσκεπεῖς . . . πεφυτευμένοι ποτιστικάι á 80, β' 60, ξηρικάι á 40, β' 25. Συκάμινο, ἀσκεπεῖς . . . πεφυτευμένοι ποτιστικάι á 100, β' 75, ξηρικάι á 50, β' 30. Σάλεσι, ἀσκεπεῖς . . . πεφυτευμένοι ποτιστικάι á 90, β' 65, ξηρικάι á 45, β' 27. — Δ ἤ μ ο ς Κ ρ ω π ί α ς, Κορωπὴ, ἀσκεπεῖς ποτιστικάι á 90, β' 50, ξηρικάι á 40, β' 25, γ' 15· πεφυτευμένοι... Μαρκόπουλον, ἀσκεπεῖς ὁμοίως· πεφυτευμένοι ποτιστικάι á 100, β' 70, ξηρικάι á 50, β' 30. Σπάτα ὁμοίως. Λιόπεσι, ἀσκεπεῖς ὁμοίως, πεφυτευμένοι . . . — Δ ἤ μ ο ς Λ α υ ρ ί ο υ, Κερατέα, ἀσκεπεῖς . . . πεφυτευμένοι ποτιστικάι á 100, β' 70, ξηρικάι á 60, β' 40. Καλύθια ὁμοίως. Κουβαρά ὁμοίως. — Δ ἤ μ ο ς Π ε ι ρ α ι ῶ ς, ἀσκεπεῖς . . . πεφυτευμένοι ποτιστικάι á 120, β' 80, ξηρικάι á 70, β' 35.

2. ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΕΒΑΔΕΙΑΣ. Διὰ τῶν ἀπὸ 31 Μαΐου 1878 ὑπὸ στοιχ. γ' καὶ δ' πράξεων τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου ἢ κατὰ στρέμμα τιμὴ τῶν ἀσκεπῶν καὶ τῶν πεφυτευμένων ἐθνικῶν γαιῶν τῆς ἐπαρχίας ταύτης ὠρίσθη ὡς ἐξῆς: Δ ἤ μ ο ς Λ ε β α δ έ ω ν, Λεβαδεία, ἀσκεπεῖς ποτ. á 220, β' 180, ξηρικάι á 60, β' 40, γ' 20· πεφυτευμένοι ποτ. á 100, β' 80, ξηρικάι á 80, β' 60. Ἄραποχώρι, ἀσκεπεῖς ποτ. á 120, β' 100, ξηρικάι á 80, β' 60, γ' 40· πεφυτευμένοι ποτιστικάι á 100, β' 80, ξηρικάι á 70, β' 60. Ρωμαίικο, ἀσκεπεῖς . . . πεφυτευμένοι ποτιστικάι á 100, β' 80, ξηρικάι á 70, β' 60. Βελῆ ὁμοίως. Ἰμπραϊμάγα, ἀσκεπεῖς . . . πεφυτευμένοι ποτιστικάι á 100, β' 80, ξηρικάι á 80, β' 70. Σούρπη, ἀσκεπεῖς . . . πεφυτευμένοι ποτιστικάι á 100, β' 80, ξηρικάι á 80, β' 60. Γρανίτσα ὁμοίως. — Δ ἤ μ ο ς Π έ τ ρ α ς, Κουτου-

μουλά ἀσκεπεῖς ποτιστικάι á 50, β' 40, ξηρικάι á 35, β' 25, γ' 15· πεφυτευμένοι ποτιστικάι á 60, β' 50, ξηρικάι á 40, β' 30. Σιάχον, ἀσκεπεῖς ποτ. á 80, β' 70, ξηρ. á 45, β' 35, γ' 20· πεφυτευμένοι ποτ. á 80, β' 70, ξηρ. á 50, β' 40. Μαμούρα, ἀσκεπεῖς ποτ. á 100, β' 90, ξηρ. á 60, β' 50, γ' 30· πεφυτευμένοι ποτ. á 100, β' 90, ξηρ. á 60, β' 50. Ζαγαράς, ἀσκεπεῖς ποτ. á 40, β' 30, ξηρ. á 25, β' 20, γ' 15· πεφυτευμένοι ποτ. á 40, β' 30, ξηρ. á 30, β' 25. Σουλινάρι, ἀσκεπεῖς ποτ. á 80, β' 70, ξηρ. á 50, β' 40, γ' 20· πεφυτευμένοι ποτ. á 80, β' 70, ξηρ. á 50, β' 40. Βρασταμίταις, ἀσκεπεῖς ποτ. á 80, β' 70, ξηρ. á 45, β' 35, γ' 20· πεφυτευμένοι ποτ. á 80, β' 70, ξηρ. á 50, β' 40. Στεβενίκου, ἀσκεπεῖς ποτ. á 100, β' 80, ξηρ. á 60, β' 50, γ' 30· πεφυτευμένοι ποτ. á 100, β' 80, ξηρ. á 60, β' 50. Ἄγιος Γεώργιος ὁμοίως (ἀσκεπεῖς ξηρ. γ' 40). Μάζιον, ἀσκεπεῖς ποτ. á 60, β' 55, ξηρ. á 40, β' 30, γ' 20· πεφυτευμένοι ὁμοίως (ξηρικάι γ' . . .) Κυβέριον, ἀσκεπεῖς ποτ. á 50, β' 40, ξηρ. á 40, β' 30 γ' 20· πεφυτευμένοι ὁμοίως (ξηρ. γ' . . .). Δούσια, ἀσκεπεῖς ποτ. á 40, β' 30, ξηρ. á 25, β' 20, γ' 15· πεφυτευμένοι ποτ. á 50, β' 40, ξηρ. á 30, β' 25. Κούκουρα, ἀσκεπεῖς ποτ. á 50, β' 40, ξηρ. á 30, β' 20, γ' 15· πεφυτευμένοι ποτ. á 50, β' 40, ξηρ. á 40, β' 30. Ράχη, ἀσκεπεῖς ποτ. á 120, β' 100, ξηρ. á 60, β' 40, γ' 20· πεφυτευμένοι . . . Καρακουσεῖνη, ἀσκεπεῖς ποτ. á 70, β' 60, ξηρ. á 40, β' 30, γ' 20· πεφυτευμένοι . . . Κούμαρο, ἀσκεπεῖς ποτ. á 100, β' 70, ξηρ. á 60, β' 50, γ' 30· πεφυτευμένοι . . . Ἄγόργιαννη, ἀσκεπεῖς ποτ. á 50, β' 40, ξηρ. á 40, β' 30, γ' 20· πεφυτευμένοι . . . Εὐαγγελίστρια, ἀσκεπεῖς ποτ. á 40, β' 30, ξηρ. á 25, β' 20, γ' 15. Ἄγιος Νικόλαος ὁμοίως. Μοῦλκι, ἀσκεπεῖς . . . πεφυτευμένοι ποτ. á 100, β' 80, ξηρ. á 70, β' 60. Δεγλές, ἀσκεπεῖς . . . πεφυτευμένοι ποτ. á 80, β' 70, ξηρ. á 60, β' 50. — Δ ἤ μ ο ς Χ α ι ρ ω ν έ ι ς, Ἄγιος Βλάσης, ἀσκεπεῖς ποτ. á 70, β' 50, ξηρ.

ά 60, β' 30, γ' 15· πεφυτευμένοι ποτ. ά 80, β' 60, ξηρ. ά 60, β' 50. Βισβάρδι, άσκεπεΐς ποτ. ά 80, β' 70, ξηρ. ά 60, β' 40, γ' 30· πεφυτευμένοι ποτ. ά 80, β' 60, ξηρ. ά 60, β' 50. Κάπραιναι, άσκεπεΐς ποτ. ά 75, β' 60, ξηρ. ά 50, β' 40, γ' 20· πεφυτευμένοι ποτ. ά. 80, β' 60, ξηρ. ά. 50, β' 40. Κασνέσι, άσκεπεΐς ποτ. ά. 80, β' 60, ξερ. ά 50, β' 40, γ' 20· πεφυτευμένοι ποτ. ά 80, β' 70, ξηρ. ά 60, β' 50. Δαύλια, άσκεπεΐς. . . πεφυτευμένοι ποτ. ά 80, β' 70, ξηρ. ά 60, β' 50.—Δήμος Όρχομενοῦ, Πετρομαγούλα, άσκεπεΐς. . . πεφυτευμένοι ποτ. ά 100, β' 90, ξηρ. ά 90, β' 70. Σκριποῦ ὁμοίως. Καρυά, άσκεπεΐς. . . πεφυτευμένοι ποτ. ά 85, β' 75, ξηρ. ά 65, β' 55. Ἅγιος Δημήτριος ὁμοίως. Βρανέζι, άσκεπεΐς. . . πεφυτευμένοι ποτ. ά 70, β' 50, ξηρ. ά 60, β' 50.—Δήμος Διστομίων, Ζαρίκιον, άσκεπεΐς. . . πεφυτευμένοι ποτ. ά 100, β' 80, ξηρ. ά 50, β' 40. Κυριάκιον ὁμοίως (ξηρ. β' 30).

(Ἐπεταὶ συνέχεια).

A. A.

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΚΑΙ ΠΡΩΣΣΙΑ.

Ἐθέλομεν συγκρίνει τὰ τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως μετὰ τὴν Ἑλλάδος καὶ Πρωσσίας ὑπὸ μόνην τὴν ἔποψιν τῆς δαπάνης. Ἀφίνοντες κατὰ μέρος τὸν ἐκπαιδευτικὸν μηχανισμόν, τὸν ἀριθμὸν τῶν διδασκάλων καὶ τῶν μαθητῶν, ὡς καὶ τὰς διαφοροὺς εἰς εἶδη χορηγίας οἰκῆματος, καυσίμου ὕλης κλπ. πρὸς τοὺς πρώτους, αἵτινες ἐν μὲν τῇ Πρωσσίᾳ εἶναι πραγματικαὶ καὶ σπουδαῖαι, ἐν δὲ τῇ Ἑλλάδι ἰδανικαὶ καὶ εὐτελεῖς, θέλομεν περιορισθῆ εἰς μόνας τὰς κυρίως χρηματικὰς ὑπὲρ τῶν δημοτικῶν σχολείων δαπάνας.

Οὕτως ἐν Ἑλλάδι ἡ μὲν τῶν δήμων ὑπὲρ τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως δαπάνη μετεβιβάσθη εἰς τὸ δημόσιον

ταμεῖον διὰ λογαριασμοῦ μεταξὺ τούτου καὶ ἐκείνων, πληρωτέου ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ δημοσίου εἰσπραττομένων δημοτικῶν εἰσοδημάτων, ἐν δὲ τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ Κράτους διὰ τὸ ἔτος 1881 παρατηροῦμεν ὅτι ἡ διὰ τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν ἐνιαυσία δαπάνη συμποσοῦται εἰς δραχ. 350, 250 ἐξ ὧν διὰ τὸ προσωπικὸν τῶν δημοτικῶν σχολείων 274,000, δι' ἔξοδα αὐτῶν 9,440, διὰ τὸ προσωπικὸν τῶν διδασκαλείων 50,760, δι' ἔξοδα αὐτῶν 16,050. Ἐὰν διαμοιράσωμεν τὰς 350,000 ταύτας δραχμὰς τῆς διὰ τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν δαπάνης μεταξὺ τῶν δύο περίπου ἑκατομμυρίων τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος, πρὸς ἑκάτερον αὐτῶν ἀναλογοῦσι 175,000 δρ. ἐνιαυσίως εἰς διάδοσιν τῶν φώτων ἐν τοῖς κατωτάτοις τοῦ λαοῦ στρώμασι.

Ἄπ' ἐναντίας ἐν Πρωσσίᾳ ἡ ἐνιαυσία διὰ τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν δαπάνη ἀναβιβάζεται εἰς 141 ἑκατομμύρια δραχμῶν. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Πρωσσικὸς πληθυσμὸς ὑπολογίζεται εἰς 27 ¹/₄ ἑκατομμύρια, ἰδοὺ ὅτι πρὸς ἕκαστον ἑκατομμύριον κατοίκων ἀναλογοῦσι πλείονα τῶν 5 ἑκατομμυρίων δραχ. ἐνιαυσίως εἰς διάδοσιν τῶν πρώτων στοιχείων τῆς παιδείας ἐν τῷ λαῷ. Ὅπόση ἀπόστασις μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Πρωσσίας! Ἡ ἐκπαιδευτικὴ πρόνοια παρ' ἡμῖν ὡς 1 καὶ παρὰ τοῖς Πρώσσοις ὡς 30!

Διαμοιράζεται δὲ ἡ Πρωσσικὴ ὑπὲρ τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως δαπάνη εἰς 71,583,627 μάρκα (ἕκαστον μάρκον 1 ⁴/₁₀ δραχμῆς) διὰ τὸ προσωπικὸν τῶν σχολείων, εἰς 29,432,796 μαρκ. διὰ τὴν οἰκοδομὴν, συντήρησιν τῶν σχολείων καὶ προμήθειαν ὕλικου· ἐκ τοῦ τελευταίου ποσοῦ 12,116,301 μάρκ. ἐδαπανήθησαν ἐν ταῖς πόλεσι καὶ 17,316,695 ἐν τοῖς χωρίοις. (Ἐν Ἑλλάδι πόσα ἐδαπανήθησαν εἰς οἰκοδομὴν σχολείων; καὶ κατὰ ποίαν ἀναλογίαν ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν αἱ χωρικαὶ κοινότητες; . . .). Ὁ ἐνιαύσιος μισθὸς τῶν δημοδιδασκάλων ἀναβαίνει ἐν Πρωσσίᾳ κατὰ μέσον ὄρον εἰς 2,550 δραχμὰς ἤτοι πλεόν τῶν 212 δραχ. κατὰ μῆνα, ἐνῶ ἐν Ἑλλάδι πληρόνεται

οί διδάσκαλοι τοῦ λαοῦ ὅσον οἱ εὐτελέστεροι τῶν δημοσίων ὑπηρετῶν.

Τὸ ὡς ἄνω διὰ τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν κεφάλαιον προέρχεται ἐν Πρωσσίᾳ ἐκ τῶν ἐξῆς πηγῶν. Διὰ τὰς πόλεις: 1,085,765 μάρκα ἐξ ἰδρυμάτων, 7,256,766 ἐκ σχολικῆς συνεισφορᾶς, 19,048,071 ἐξ εἰσφορᾶς τῶν δήμων, τῶν ἐργοστασιαρχῶν κλπ. 1,673,700 ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου. — Διὰ τὰ χωρία: 6,492,023 μάρκα ἐξ ἰδρυμάτων, 5,718,761 ἐκ σχολικῆς συνεισφορᾶς, 15,792,146 ἐξ εἰσφορᾶς τῶν δήμων κλπ. 6,039,301 ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου. Ἡ ἀπαρίθμησις αὕτη, ἐν ὅλῃ τῇ πρακτικότητι αὐτῆς, δεικνύει τὰς ἀναλογίας, ἀπὸ τῶν ὁποίων ἐν Πρωσσίᾳ τὰ διάφορα τοῦ πλούτου στοιχεῖα συντρέχουσι εἰς τὸν γενικὸν τῆς κατωτάτης παιδείας σκοπὸν, ὅστις δὲν εἶναι μόνον πρὸς τὸ συμφέρον τῶν δεομένων ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ συμφέρον ἐκείνων οἵτινες προσωπικῶς νομίζουσι ὅτι ἔχουσι τὴν ἐλαχίστην ἀνάγκην. Ἡ ἐν τῇ κοινωνίᾳ συμβίωσις, κατὰ τοὺς τελικοὺς τῆς ἀναπτύξεως τῆς σκοποῦς, στηρίζεται ἐπὶ τοῦ φωτισμοῦ ὅλων. Διότι τί σημαίνει νὰ ἔχη τις πολλὰ χρήματα ἢ φῶτα αὐτὸς, ἐὰν εἶναι καταδεδικασμένος νὰ ζῇ μετὰ ἀχρημάτων ἢ ἀφωτίστων ἐν διηνεκεὶ τοῦτέστι κινδύνῳ; Εἶναι ἔποψις αὕτη ἀλληλοβοηθείας, τὴν ὁποίαν τὸ συμφέρον ἐνσταλάσσει πλησίον τῆς καρδίας ἐν τῷ αἰωνίῳ τῆς ἀνθρωπότητος ὀργανισμῷ.

ΠΕΡΙ ΕΡΓΟΔΗΓΩΝ.

Ὁ ἀπὸ 6 Φεβρουαρίου 1878 συστήσας τὸ σῶμα τῶν πολιτικῶν μηχανικῶν ΧΠΗ νόμος ἐπρονόησεν ἐν ἄρθρῳ αὐτοῦ 16 καὶ περὶ ὑποδεστέρου διὰ τὰ δημόσια ἔργα προσωπικοῦ, ἀναθέσας εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν τὴν σύστασιν καὶ τὸν κανονισμὸν τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ. Συνεπῶς

τὸ διάταγμα τῆς 9 Σεπτεμβρίου 1878 ἐρρῦθμισε τὰ κατὰ τοὺς εἰς τὰ δημόσια ἔργα ἀσχολούμενους ἐργοδηγοὺς, ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸν μισθὸν αὐτῶν καθὼς καὶ ἄλλας τῆς ὑπηρεσίας ταύτης περιστάσεις. Ἀλλὰ τὸ θέμα ἔδει νομοθετικῆς ἐπεξεργασίας, ἐπομένως ἐξεδόθη ἐπ' αὐτοῦ ὁ ἀπὸ 21 Ἰουνίου 1882 ΔΙΣΤ' νόμος, ὅστις ὀρίζει ἐπὶ τῶν ἐξῆς βάσεων τὴν λειτουργίαν τοῦ χρησιμωτάτου κατὰ τὴν οἰκονομίαν τῶν δημοσίων ἔργων θεσμοῦ τῶν ἐργοδηγῶν.

Κατὰ τὸν νόμον τοῦτον οἱ εἰς τὰ δημόσια ἔργα ἀσχολούμενοι ἐργοδηγοὶ διαιροῦνται εἰς ἕξ τάξεις. Ὁ ἀριθμὸς καὶ ὁ μηνιαῖος μισθὸς τῶν ἐργοδηγῶν ἐκάστης τάξεως ὀρίζεται ὡς ἀκολούθως: Ἐργοδηγοὶ α' τάξεως 6 ἐπὶ μισθῷ δρ. 200. — Ἐργοδηγοὶ β' τάξεως 10 ἐπὶ μισθῷ δρ. 180. — Ἐργοδηγοὶ γ' τάξεως 15 ἐπὶ μισθῷ δρ. 160. — Ἐργοδηγοὶ δ' τάξεως 20 ἐπὶ μισθῷ δρ. 140. — Ἐργοδηγοὶ ε' τάξεως 30 ἐπὶ μισθῷ δρ. 120. — Ἐργοδηγοὶ ς' τάξεως (μαθητευόμενοι) ἐπὶ μισθῷ δρ. 100. Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς τελευταίους, οἱ τὸ πρῶτον εἰς τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν εἰσερχόμενοι ἐργοδηγοὶ διορίζονται δι' ὑπουργικῆς διαταγῆς ὡς μαθητευόμενοι καὶ λαμβάνονται ἀποκλειστικῶς ἐκ τῶν πτυχιούχων τῶν κλάδων τῆς ὁδοποιίας ἢ καὶ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς τῆς ἐν Ἀθήναις Σχολῆς τῶν τεχνῶν, προτιμωμένων τῶν τυχόντων ἀνωτέρων βαθμῶν· ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ὀρίζεται κατ' ἔτος ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ Κράτους ἀναλόγως τῶν ἐκτελουμένων ἔργων.

Οἱ ἐργοδηγοὶ προβιβάζονται διὰ Β. διατάγματος ἀπὸ τάξεως εἰς τὴν ἀμέσως ἐκατέραν τάξιν, μετὰ διετὴ τοῦλάχιστον ὑπηρεσίαν ἐν ἡ τῇ τάξει ἀνήκουσι, τῇ προτάσει τοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν δημοσίων ἔργων, τοποθετοῦνται δὲ δι' ὑπουργικῆς διαταγῆς ἀνά τὰς διαφόρους ἐπαρχίας κατὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας· ἐὰν προταθῶσι πλείονες ὁμοιοβάθμιοι, προτιμᾶται ὁ ἀρχαιότερος. Οἱ μαθητευόμενοι ἐργοδηγοὶ, ὑπὲρ ὧν δὲν ἐγένετο ἐπὶ ἐξαετίαν πρότα-

σις πρὸς προβίβασμόν δύνανται νὰ ἀπολυθῶσι τῆς ὑπηρεσίας. Τὰ περὶ πολιτικῶν συντάξεων κείμενα ἰσχύουσι καὶ διὰ τοὺς ἐργοδηγούς, λογιζομένης μόνον τῆς μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ νόμου (23 Ἰουνίου 1852) ὑπηρεσίας αὐτῶν.

Ἡ κατάστασις τῶν ἐργοδηγῶν εἶναι ἐνέργεια καὶ διαθέσιμότης. Ἡ ἐνέργεια περιλαμβάνει τοὺς ἐργοδηγούς τοὺς διατελοῦντας ἐν τακτικῇ ἢ εἰδικῇ ὑπηρεσίᾳ, ὅτε ἔχουσι δικαίωμα εἰς ὀλόκληρον μισθόν. Δι' ἔλλειψιν ἐργασίας, δι' ἀσθένειαν ἢ ἄλλην σωματικὴν ἢ διανοητικὴν ἀνικανότητα, παρατεινομένης ἐπὶ τρεῖς τοῦλάχιστον μῆνας, οἱ ἐργοδηγοὶ τίθενται διὰ Β. διατάγματος εἰς διαθέσιμότητα, ἀπολαμβάνοντες τὸ ἥμισυ τοῦ μισθοῦ των, ἐὰν προὔπηρέτησαν ἐπὶ δέκα τοῦλάχιστον ἔτη. Ὁ ἐν διαθέσιμότητι χρόνος λογίζεται εἰς τὰ ἔτη τῆς συντάξεως, ὀφειλόντων τῶν ἐν τῇ καταστάσει ταύτῃ διατελούντων ἐργοδηγῶν νὰ καταβάλλωσι τακτικῶς τὰς νομίμους κρατήσεις, λογιζομένης ἐπὶ τοῦ μισθοῦ τῆς ἐνεργοῦ ὑπηρεσίας.

Οἱ ἐργοδηγοὶ ὑπόκεινται εἰς πειθαρχικὰς ποινὰς διὰ πᾶσαν παράβασιν ἢ ὑπέρβασιν τῶν ἰδίων καθηκόντων, μὴ ἀποκλειομένης τῆς ποινικῆς καταδίωξεως, πρὸς δὲ διὰ παράλειψιν, ραθυμίαν ἢ ἐπιπολαιότητα ἀσύγγνωστον περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων των ἢ διαγωγὴν ἀναξίαν δημοσίου λειτουργοῦ ἢ ἐγκατάλειψιν τῆς θέσεως των διαρκείας ἐλάσσονος τῶν 15 ἡμερῶν. Πειθαρχικαὶ ποιναὶ εἰσὶν α) ἐπίπληξις, β) πρόστιμον δέκα μέχρις ἑκατὸν δραχμῶν, γ) πρόσκαιρος παῦσις ἑνὸς μέχρις ἕξ μηνῶν. Ἡ μὲν πρόσκαιρος παῦσις ἐπιβάλλεται διὰ Β. διατάγματος ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἐσωτερικῶν, ἡ δὲ ἐπίπληξις καὶ τὸ πρόστιμον ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῶν δημοσίων ἔργων καὶ τοῦ ἐπιθεωρητοῦ, ὁπόταν οὗτος περιοδεύῃ. Δύναται ὁμως νὰ ἐπιβληθῇ ἐπίπληξις καὶ πρόστιμον μέχρι πεντήκοντα δραχμῶν τοῖς ἐργοδηγοῖς καὶ ὑπὸ τῶν προϊσταμένων αὐτῶν μηχανικῶν, ὑποκειμένης τῆς ἀπο-

φάσεως τούτων εἰς ἔφεσιν ἐνώπιον τοῦ διευθυντοῦ τῶν δημοσίων ἔργων. Ἡ προσωρινὴ παῦσις συνεπάγεται στέρρησιν πάσης ἀποδοχῆς καὶ διακοπὴν τοῦ προσμετρωμένου εἰς σύνταξιν καὶ προβίβασμόν χρόνου.

Οἱ ἅπαξ διὰ προσωρινῆς παύσεως τιμωρηθέντες ἐργοδηγοὶ ἀπολύονται τῆς ὑπηρεσίας, ἂν καὶ ἐκ δευτέρου τῆς αὐτῆς τιμωρίας κριθῶσιν ἄξιοι. Ὅμοίως ἀπολύονται τῆς ὑπηρεσίας οἱ ἐργοδηγοὶ οἱ ἐν ἐνὶ ἔτει τρεῖς ὑποστάντες πειθαρχικὰς ποινὰς, ὧν ἡ μία προσωρινὴ παῦσις. Οἱ μετατιθέμενοι ἐργοδηγοὶ καὶ μὴ μεταβαίνοντες εἰς τὰς νέας θέσεις των ἐντὸς 15 ἡμερῶν, οἱ ἄνευ ἀδείας τῶν προϊσταμένων των ἐγκαταλείποντες τὴν ἑαυτῶν θέσιν καὶ μὴ ἐπανερχόμενοι εἰς αὐτὴν ἐντὸς 15 ἡμερῶν, ὡς καὶ οἱ ἐν ἀδείᾳ καὶ μὴ ἐπιστρέφοντες ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς λήξεώς της δύνανται νὰ ἀπολυθῶσι τῆς ὑπηρεσίας. Ἡ κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἀπόλυσις τῶν ἐργοδηγῶν γίνεται διὰ Β. διατάγματος τῇ γνωμοδοτήσει πάντοτε τοῦ συμβουλίου τῶν δημοσίων ἔργων.

Ἐλλείψει μηχανικῶν, δύνανται διὰ Β. διατάγματος νὰ ἀνατεθῶσι τὰ χρέη αὐτῶν εἰς ἐργοδηγούς. Ἐλήφθη δὲ ἡ πρόνοια ἵνα τιμωρῶνται διὰ προστίμου μέχρι 200 δραχμῶν καὶ φυλακίσεως ἑνὸς μέχρις τριῶν μηνῶν οἱ ἐργοδηγοὶ ἐκεῖνοι, οἵτινες παραιτούμενοι ἐγκαταλείπουσι τὰς θέσεις των πρὸ τῆς παραδοχῆς τῆς παραιτήσεώς των. Τὸ τελευταῖον τοῦτο περὶ τὴν παραδοχὴν τῆς παραιτήσεως νομοθετικὸν μέτρον ὄζει μεσαιωνικῆς πολιτικῆς. Ὑπὸ πᾶσαν ἐποψίν ἔδει νὰ ταχθῇ προθεσμία τις καθ' ἣν ἡ παραιτήσις νὰ εἶναι ὑποχρεωτικὴ διὰ τὴν Κυβέρνησιν. Ὅχι ὅτι ὑπάρχει ἐν τῇ πρακτικῇ κίνδυνος ἐπὶ τοιούτων θεμάτων νὰ κλείσῃ διαρκῶς τὸ οὖς ὁ ὑπουργὸς ἐν Ἑλλάδι, ἀλλὰ διότι ἡ θεωρία πρέπει νὰ εἶναι ἀσπίλος καὶ ἡ λογικὴ πάντοτε ὀρθία.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ καθήκοντα καὶ ἐν γένει τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἐργοδηγῶν, καὶ ὁ νόμος τῆς 21 Ἰουνίου 1882 ὡς καὶ

ὁ νόμος τῆς 6 Φεβρουαρίου 1878 ἀνέθηκαν τὸν κανονισμόν αὐτῶν εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν.

ΙΕΡΟΓΡΑΦΙΚΑ ΠΕΡΙ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.

1.—"Ἴθι πρὸς τὸν μύρμηκα, ὦ ὄκνηρέ! καὶ ζήλωσον, ἰδὼν τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ, καὶ γενοῦ ἐκείνου σοφώτερος· ἐκεῖνος γάρ, γεωργίου μὴ ὑπάρχοντος, μηδὲ τὸν ἀναγκάζοντα ἔχων μηδὲ ὑπὸ δεσπότην ὦν, ἐτοιμάζεται θέρους τὴν τροφήν, πολλὴν δὲ ἐν τῷ ἀμητῷ ποιεῖται τὴν παράθεσιν (Σολομών· παροιμ. ς', 6).

2.—Πορεύθητι πρὸς τὴν μέλισσαν καὶ μάθε, ὡς ἐργάτης ἐστί· τὴν δὲ ἐργασίαν ὡς σεμνὴν ποιεῖται, ἧς τοὺς πόνους βασιλεῖς καὶ ἰδιῶται πρὸς ὑγείαν φέρονται· ποθεινὴ δὲ ἐστὶ πᾶσι καὶ ἐπίδοξος, καίπερ οὔσα τῇ ρώμῃ ἀσθενής. Ἐπὶ τίνος, ὄκνηρέ, κατάρχεισαι; πότε δὲ ἐξ ὑπνου ἐγερθείσῃ; Ὀλίγον μὲν ὑπνεῖς, ὀλίγον δὲ κάθησαι, μικρὸν δὲ νυστάξεις, ὀλίγον δὲ ἐναγκαλίξῃ χερσὶ στήθη· εἶτα ἐμπαράγινεται σοι ὡς περ κακὸς ὁδοιπόρος ἡ πενία, καὶ ἡ ἔνδεια ὡς ἀγαθὸς δρομεὺς (αὐτ. ς', 8).

3.—Ἐὰν ἄοκνος ᾖς, ἤξει ὡς περ πηγὴ ὁ ἀμητὸς σου, ἡ δὲ ἔνδεια ὡς περ καλὸς δρομεὺς ἀπαυτομολήσει (αὐτ. ς', 11).

4.—Προφασίζεται καὶ λέγει ὁ ὄκνηρός: Λέων ἐν τοῖς ὁδοῖς, ἐν δὲ ταῖς πλατείαις φονεῦται (αὐτ. ις', 13).

5.—"Ὡς περ θύρα στρέφεται ἐπὶ τῷ στρόφιγγι, οὕτως ὄκνηρός ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ· κρύψας ὄκνηρός τὴν χεῖρα ἐπὶ τὸν κόλπον αὐτοῦ, οὐ δύναται ἐπενεγκεῖν ἐπὶ τὸ στόμα αὐτοῦ (αὐτ. κς', 14).

6.—Ἦρσειεν αὐτῆς τοὺς βραχίονας εἰς ἔργον καὶ ἐγεύσατο, ὅτι καλὸν τὸ ἐργάζεσθαι (αὐτ. λά, 6).

7.—Ἐπιμελοῦ τῶν ἐν πεδίῳ χλωρῶν, καὶ κερεῖς ποιάν:

σύναγε χόρτον ὄρεινόν, ἵνα ἔχῃς πρόβατα εἰς ἱματισμόν, τίμα δὲ πεδίον, ἵνα ᾧσί σοι ἄρνεις (αὐτ. κζ', 25).

8.—Νεώσατε ἑαυτοῖς νεώματα, καὶ μὴ σπεῖρητε εἰς ἀκάνθας (Ἰερεμίας δ', 3).

9.—Μὴ μισήσῃς ἐπίπονον ἐργασίαν καὶ γεωργίαν ὑπὸ ὑψίστου ἐκτισμένην (Σιράχ· σοφ. ζ', 15).

10.—Ὁ ἐργαζόμενος τὴν γῆν ἀνύψωσε θυμωνίαν αὐτοῦ (αὐτ. κ', 25).

11.—Πολλὴν κακίαν ἐδίδαξεν ἡ ἀργία (αὐτ. λμ', 30).

12.—Χάριν καὶ κάλλος ἐπιθυμεῖ ὀφθαλμὸς καὶ ὑπὲρ ἀμφοτέρα χλόην σπόρου (αὐτ. μ', 22).

13.—Δοῦλε πονηρὲ καὶ ὄκνηρέ, ἤδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα· ἔδει οὖν σε βαλεῖν τὸ ἀργύριόν μου τοῖς τραπεζίταις· καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἄν τὸ ἐμὸν σὺν τόκῳ. Ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα· καὶ τὸν ἀχρεῖον δούλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ὀξύτερον· ἐκεῖ ἐστὶ ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων (Ματθαῖος· εὐαγγέλ. κέ, 26).

14.—Εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω· ἀκούομεν γάρ τινος ἐν ὑμῖν ἀτάκτως περιπατοῦντος, μηδὲν ἐργαζομένου, ἀλλὰ περιεργαζομένου· τοῖς δὲ τοιούτοις παραγγέλλομεν καὶ παρακαλοῦμεν ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ, ἵνα, μετ' ἡσυχίας ἐργαζόμενοι, τὸν ἑαυτῶν ἄρτον ἐσθίωσιν (Παῦλος· ἐπιστ. β' πρὸς Θεσ. γ', 10).

15.—Οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον ἐφάγομεν παρά τινος, ἀλλ' ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, νύκτα καὶ ἡμέραν ἐργαζόμενοι πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαι τινα ὑμῶν (αὐτ.).

16.—Γεωπόνος τὸν ὕπνον ἀποσεισάμενος πρὸς τὴν τῆς γῆς ἐργασίαν ἐπέιγεται, καὶ τοῦ μὲν οἰκίσκου καὶ τῆς ἐπαύλεως τὸ ἔρημον ὑπερασπίζεται, καὶ ἀναγκάζεται ὅμως καὶ φλογμῷ καὶ χειμῶνι ἀπὸ ταλαιπώρου σαρκὸς διαμάχεσθαι· πανταχοῦ γὰρ δυσκολίας καὶ πόνων τοῖς ἀνθρώποις πέφυκε τὰ χρήσιμα παραγίνεσθαι (Χρυσόστομος).

17.—Φέρει γεηρόνοις ἡδονὴν τὸ ἐξ ὑπτίων τε καὶ βαθυγείων χωρίων πολὺν τινα δρέπεσθαι τὸν καρπὸν· εἰδήποτε καὶ ἐκ πετρώδους γῆς καὶ λεπτῆς καὶ ἀπὸ ψάμμου δυνηθεῖη μετὰ πολλὴν ἐπιμέλειαν χρηστοῦ τινος ἀπολαῦσαι καρποῦ, μείζων ἐντεῦθεν ἢ ἡδονὴ τῶ γεηρόνω· διότι, πρὸς τὴν τῆς γῆς φύσιν ἀγωνισάμενος καὶ τοὺς οἰκείους πόνους ἀντιτάξας τῇ στείρωσει τῆς γῆς, νίκης τινα μαρτυρίαν ἀποφέρειται παρὰ τῶν τὸ γεώργιον θαυμαζόντων (αὐτ.).

18.—Ἀργία κακουργίας αἰτία (Βασίλειος).

19.—Τί τῶν ἀγαθῶν εὐκόλον; Τίς καθεύδων τρόπαιον ἔστησε; Τίς τρυφῶν καὶ καταυλούμενος τοῖς τῆς καρτερίας στεφάνοις κατεκοσμήθη; Οὐδεὶς μὴ δραμῶν ἀνείλετο βραβεῖον. Πόνοι γεννῶσι δόξαν, κάματοι δὲ προξενουσι στεφάνους (αὐτ.).

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΔΑΠΑΝΑΙ ΕΙΣ ΥΔΡΥΣΙΝ ΦΥΛΑΚΩΝ.

Δὲν πρόκειται νὰ ἐξετάσωμεν τὰς δαπάνας, τὰς ὁποίας προεκάλεσεν ἡ ὄλη τῶν φυλακῶν οἰκονομία. Ὁ σκοπὸς ἡμῶν ἀποβλέπει ἰδιαιτέρως εἰς τὴν ἴδρυσιν τῶν φυλακῶν ἐκείνων, αἵτινες ὑπάγονται εἰς τὸ σύστημα τῆς κατ' ἄτομον ἀπομονωτικῆς φυλακίσεως· ἐπομένως ἐξέρχονται τῶν ὀρίων αὐτοῦ αἰ ἐν κοινῇ τὴν φυλάκισιν πολλῶν προσώπων ἐφαρμόζουσαι. Ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου καθὼς καὶ ἐπὶ ἄλλων σχετικῶν ἢ ἐν Παρισίοις «Γενικὴ Ἑταιρία τῶν Φυλακῶν» ἔθεσε πρὸ ὀλίγων ἐτῶν διάφορα ζητήματα πρὸς τοὺς εἰδικοὺς ἀνδρας ὄλων τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐδημοσίευσεν τὰς ἀπαντήσεις αὐτῶν ἐν τῷ «Δελτίῳ» τῆς (ἴδ. φυλ. Νοεμβρίου καὶ Δεκεμβρίου 1879 καὶ Ἰανουαρίου 1880). Ἐκ τῶν ἀπαντήσεων τούτων γνωρίζομεν, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἀκριβῶς, τὰ περὶ τὰς δαπάνας εἰς ἴδρυσιν μονωτικῶν φυλακῶν

ἐν ταῖς ἐπικρατείαις τοῦ Βελγίου, τῆς Ὀλλανδίας, τῆς Δανίας, τῆς Σουηδίας, τῆς Πρωσσίας, τῆς Αὐστρίας, τῆς Ἑλβετίας καὶ τῆς Ἀγγλίας. Θέλομεν οὕτως ἐκθέσει τὰ ἐξαγόμενα τῶν πληροφοριῶν τούτων καθ' ἑκάστην τῶν εἰρημένων ἐπικρατειῶν διαδοχικῶς, χωρὶς νὰ εἶναι ἀνάγκη σημειώσεως ἰδιαιτέρας, ὅτι πολλὴν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀσκοῦσιν ἐπιρροὴν οἱ κατὰ τόπον καὶ χρόνον λειτουργοῦντες φυσικοὶ νόμοι τὸσον τῆς ζητήσεως καὶ προσφορᾶς τῶν γηπέδων, τῶν οἰκοδομικῶν ἔργων κλπ. ὅσον καὶ τῶν ἄλλων ἐπὶ τῆς τιμῆς τῶν πραγμάτων ἐπιδρῶντων αἰτίων.

Α'. Βέλγιον.

Ἐν Βελγίῳ οὐδεμία ἀρχαία φυλακὴ μετετράπη εἰς νέαν τοῦ μονωτικοῦ συστήματος. Ἐκτὸς τοῦ μονωτικοῦ τμήματος, ὅπερ ὠκοδομήθη ἐν τῇ κεντρικῇ φυλακῇ τοῦ Gand, ὅλαι αἱ λοιπαὶ μονωτικαὶ φυλακαὶ ἐκτίσθησαν ἀπ' ἀρχῆς εἰδικῶς πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἀπομονώσεως. Αἱ μονωτικαὶ τοῦ Βελγίου φυλακαὶ ὑπολογίζονται εἰς 24 μετὰ 3,843 κελλίων, οἷς προσθετέον καὶ 156 ἐτι κελλίαι ἐν τῷ παραρτήματι τῆς κεντρικῆς φυλακῆς τοῦ Gand. Πρόκειται δὲ νὰ οἰκοδομηθῶσιν ἕτεραι 4 μονωτικαὶ φυλακαί.

Αἱ δαπάναι τῶν φυλακῶν τούτων, περιλαμβανομένης καὶ τῆς ἀξίας τῶν γηπέδων, ἀναβιβάζονται εἰς 15,620,621 νέων δραχμῶν, καταβληθεισῶν ὑπὸ τοῦ δημοσίου ταμείου. Ἡ ἑναρξίς τῆς οἰκοδομῆς τῶν μονωτικῶν φυλακῶν χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ 1844, κατ' ἐξακολούθησιν δὲ μεγάλης σειρᾶς ἐτῶν, οἱ προϋπολογισμοὶ τῆς Βελγικῆς ἐπικρατείας περιεῖχον ἐνιαυσίους ἐγγραφὰς 652,000 νέων δραχμῶν δι' οἰκοδομὴν νέων φυλακῶν. Ἴνα διακριθῇ ἡ εἰδικὴ σημασία τοῦ ποσοῦ τούτου, δεόν νὰ σημειωθῇ ὅτι ὁ γενικὸς τῆς ἐπικρατείας προϋπολογισμὸς ἐν ἔτει π. χ. 1878 ἀνεβιβάζετο εἰς 260 περίπου ἑκατομ. ν. δραχμῶν, ὥστε τὸ διὰ τὴν οἰκοδομὴν φυλακῶν προσδιοριζόμενον

ποσόν, συγκριτικῶς πρὸς τὸ δι' ὅλην τὴν ἐπικράτειαν προϋπολογιζόμενον, ἦτο ὡς 1: 397 περίπου.

Διὰ τὴν ἐν Louvain κεντρικὴν φυλακὴν περιέχουσαν 592 συνήθη κελία ἐδαπανήθησαν ν. δρ. 1,892,941 ἐν ἔτει 1860. Διὰ τὴν μονωτικὴν φυλακὴν τῶν Βρυξελεῶν μετὰ 600 κελλίων ὑπολογίζεται σὺν τῷ γηπέδῳ δαπάνη 4 περίπου ἑκατομ. ν. δραχμῶν. Ἀπὸ μὲν τοῦ 1847 μέχρι τοῦ 1858 ἐκτίσθησαν ἐν Βελγίῳ δώδεκα μονωτικαὶ φυλακαί, δι' ἕκαστον κελλίον τῶν ὁποίων κατὰ μέσον ὄρον ἀναλογοῦσι ν. δραχμαὶ 3,350 ἐκ τῆς ὀλικῆς δαπάνης. Ἀπὸ δὲ τοῦ 1858 μέχρι τοῦ 1868 ἐκτίσθησαν πέντε φυλακαί, δι' ἕκαστον κελλίον τῶν ὁποίων κατὰ μέσον ὄρον ἀναλογοῦσι ἐκ τῆς ὀλικῆς δαπάνης ν. δραχμαὶ 3,600. Ἀπὸ δὲ τοῦ 1868 μέχρι τοῦ 1878 ἢ κατὰ μέσον ὄρον ἀναλογία τῆς ὅλης δαπάνης τῶν ἐν τῇ δεκαετίᾳ ταύτῃ οἰκοδομηθεισῶν φυλακῶν εἶναι ν. δραχμαὶ 6,000 καθ' ἕκαστον κελλίον. Μεταβαίνοντες ἀπὸ τῆς πρώτης δεκαετίας εἰς τὴν δευτέραν παρατηροῦμεν, ὅτι τῶν κελλίων ἡ ἀξία προβιβάζεται κατὰ ν. δρ. 250, ἐνῶ ἀπὸ τῆς δευτέρας εἰς τὴν τρίτην δεκαετίαν ὁ προβιβασμὸς οὗτος σχεδὸν δεκαπλασιάζεται (2,400 ν. δρ.). Ἐν γένει ἄλλοι ὑπολογισμοὶ προσδιορίζουσι τὴν κατὰ μέσον ὄρον δι' ἕκαστον κελλίον δαπάνην τῆς οἰκοδομῆς τῶν Βελγικῶν φυλακῶν εἰς 4,065 ν. δραχμάς.

Β'. Ὀλλανδία.

Ἐν Ὀλλανδίᾳ ὑπάρχουσι 35 φυλακαί, ἐν ταῖς ὁποίαις δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ ἡ νυκθήμερος ἀπομόνωσις τῶν κρατουμένων, περιέχουσαι 1247 κελλία πρὸς δὲ 86 ἰδιαιτέρα κελλία εἰς ἐφαρμογὴν πειθαρχικῶν κατὰ τῶν καταδίκων ποινῶν. Αἱ φυλακαὶ αὗται, οὔσαι κοιναὶ διὰ κατηγορουμένους καὶ καταδίκους, ἢ εἶναι ἐντελῶς νεόκτιστοι, εἰς λειτουργίαν ἀπόλυτον τοῦ μονωτικοῦ τῆς φυλακίσεως συστήματος, ἢ εἶναι παλαιαὶ τοῦ συστήματος τῆς ἐν κοινῷ φυλακίσεως, εἰς 23 προσετέθησαν μονωτικὰ κελλία. Ἡ

ὀλικὴ πρὸς οἰκοδομὴν φυλακῶν δαπάνη ἀναβιβάζεται εἰς 3,375,000 φλωρινίων ἤτοι εἰς 6,952,000 νέων δραχμῶν (ἕκαστον φλωρίνιον=2,06 ν. δραχ.), ἐξ ὧν 3,038,654 φλ. διὰ δέκα μονωτικὰς καθ' ἡμέραν καὶ νύκτα φυλακὰς καὶ 336,346 διὰ προσθήκην κελλίων ἐν ταῖς εἰρηκαῖς τῆς ἐν κοινῷ φυλακίσεως. Ἡ δαπάνη αὕτη κατεβλήθη ὑπὸ τοῦ δημοσίου ταμείου διὰ τακτικῆς τοῦ προϋπολογισμοῦ τῆς ἐπικρατείας καθ' ἕκαστον ἔτος προνοίας εἰς σειρὰν 30 ἐτῶν.

Αἱ μονωτικαὶ φυλακαὶ τῆς Ὀλλανδίας διαιροῦνται εἰς δύο κατηγορίας. Ἡ μὲν πρώτη περιλαμβάνει τρεῖς φυλακὰς τῆς Ἀμστερδάμης, τῆς Οὐτρέχτης καὶ τῆς Ροτερδάμης, διὰ τὴν πρώτην τῶν ὁποίων περιέχουσιν 208 κελλία ἐδαπανήθησαν 415,000 φλωρινίων, διὰ τὴν δευτέραν περιέχουσαν 180 κελλία ἐδαπανήθησαν 515,848 φλ. καὶ διὰ τὴν τρίτην περιέχουσαν 344 κελλία ἐδαπανήθησαν 1,249,162 φλωρ. ἤτοι κατὰ μέσον ὄρον δι' ἕκαστον κελλίον ἐν ταῖς τρισὶ ταύταις φυλακαῖς 2,978 φλωρίνια. Ἡ δὲ ἑτέρα κατηγορία περιλαμβάνει ἑπτὰ φυλακὰς, διὰ τὰς ὁποίας περιεχούσας ἐν ὅλῳ 258 κελλία ἐδαπανήθησαν 855,311 φλωρίνια, ἤτοι κατὰ μέσον ὄρον δι' ἕκαστον κελλίον 3,329 φλωρ. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συνάγεται ὅτι, σχετικῶς πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν κελλίων, εὐθηνότερα ἀποβαίνει ἡ μεγαλειτέρα φυλακὴ τῆς μικροτέρας, ὅπερ ἐξηγεῖται ἐκ τῆς ἐπόψεως τῶν γενικῶν εἰς τὰς οἰκοδομικὰς ἐπιχειρήσεις ἐξόδων, τὰ ὅποια ἀναλόγως βαρύνουσι πλειότερον τὰς μικρὰς, καθὼς καὶ ἐκ τῆς ἐπόψεως τοῦ μεγέθους τῶν κελλίων καὶ τῶν ἐν χρόνῳ καὶ τόπῳ τιμῶν τῆς ἐργασίας, τοῦ ὕλικου κλπ.

Ἐν γένει ἡ μεταρρύθμισις τῶν τῆς ἐν κοινῷ φυλακίσεως εἰρηκῶν εἰς μονωτικὰς φυλακὰς ἐνηργήθη εἴτε διὰ τῆς οἰκοδομῆς εἰδικῆς παρὰ τῷ κυρίῳ κτιρίῳ πτέρυγος περιεχούσης κελλία, εἴτε διὰ τῆς κατασκευῆς κελλίων ἐντὸς τοῦ ὑπάρχοντος κτιρίου τῆς παλαιᾶς φυλακῆς. Ση-

μειωτέον, ὅτι μεταξύ τῶν μονωτικῶν φυλακῶν καὶ τῶν φυλακῶν τῆς ἐν κοινῷ φυλακίσεως μικρὰ ὑπάρχει διαφορὰ δαπάνης, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι καὶ ἐν ταῖς φυλακαῖς τῆς ἐν κοινῷ φυλακίσεως ὑπάρχουσι εἶδη κελλίων διὰ νυκτερινὴν ἀπομόνωσιν, εὐρεῖται αἰθουσαι διὰ τὴν ἡμερησίαν διαμονὴν τῶν κρατουμένων, δι' ἐργαστάσια, διὰ διδασκαλίαν καὶ διὰ ναόν. Ἐπὶ τοῦ ὄλου ἐν ἔτει 1877 αἱ Ὀλλανδικαὶ φυλακαί, τόσον αἱ εἰδικαὶ τῆς ἀπομονώσεως ὅσον καὶ αἱ λοιπαί, περιεῖχον 1326 κελλία.

Γ'. Δανία.

Ἐν Δανία μικρὸν ὠφελήθησαν ἐκ τῶν παλαιῶν τῆς ἐν κοινῷ φυλακίσεως εἰρκτῶν εἰς οἰκοδομὴν νέων τοῦ μονωτικοῦ συστήματος. Ἐκ τῶν τελευταίων αἱ κύριαι ἐκτίσθησαν γενικῶς ἐκ θεμελίων. Διὰ τρεῖς κεντρικὰς μονωτικὰς φυλακὰς, περιεχούσας ὁμοῦ 540 κελλία, ἐδαπανήθησαν 2,104,000 νέων δραχμῶν, ἤτοι διὰ τὴν ἐν Vridsloesville (περιέχουσαν 400 κελλία) 2,000,000, διὰ τὴν ἐν Christianshavn (περιέχουσαν 90 κελλία) 80,000 καὶ διὰ τὴν ἐν Horsens (περιέχουσαν 50 κελλία) 24,000. Κατὰ μέσον ὄρον δι' ἕκαστον κελλίον ἐδαπανήθησαν ἐν τῇ πρώτῃ φυλακῇ 5,000 ν. δραχμαί, ἐν τῇ δευτέρᾳ 888 καὶ ἐν τῇ τρίτῃ 480. Καταπληκτικὴ διαφορὰ, ἣτις ὁμῶς ἐξηγεῖται ἐκ τοῦ ὅτι ἡ ἐν Vridsloesville φυλακὴ ἐκτίσθη ἐξ ὑπαρχῆς διὰ πάσης τοῦ μονωτικοῦ συστήματος λεπτομερείας ἐν μεγάλῳ, ἐνῶ κατὰ τὴν ἐν Christianshavn φυλακὴν πρόκειται ἀπλῶς περὶ προσθήκης παραρτήματος εἰς παλαιὰν φυλακὴν ἐπὶ ὑπάρχοντος ἐν ταύτῃ γηπέδου, καὶ κατὰ τὴν ἐν Horsens φυλακὴν πρόκειται περὶ μετατροπῆς παλαιῶν διὰ τὴν νύκτα μονωτικῶν κελλίων εἰς κελλία τοῦ νέου συστήματος, ἐγένετο δὲ χρῆσις ἐν πολλοῖς καὶ ὑλικοῦ ὑπάρχοντος.

Αἱ Δανικαὶ φυλακαὶ περιλαμβάνουσι 1,300 περίπου κελλία καὶ διαιροῦνται εἰς κεντρικὰς φυλακὰς διὰ κατα-

δίκους βαρυποίνους μετὰ 540 κελλίων, ἀνεγερθείσας δαπάναις τοῦ Κράτους, καὶ εἰς κρατητηρίους φυλακὰς διὰ κατηγορουμένους καὶ καταδίκους ἐλαφροποίνους, τῶν ὁποίων ἡ μὲν οἰκοδομὴ βαρύνει τοὺς δήμους, ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν κελλίων ὑπολογίζεται εἰς 760 περίπου. Ἡ μεταρρύθμισις ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ συστήματος τῆς ἐν κοινῷ φυλακίσεως εἰς τὸ νέον τῆς ἀπομονώσεως διήρκεσε 35 ἔτη, ἀπῆτησε δὲ, ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐπιτοπίους φυλακὰς, τὴν δαπάνην 5,500,000 νέων δραχμῶν, δι' ἐνιαυσίων κατὰ μέσον ὄρον πιστώσεων 157,000 ν. δραχμῶν. Τῶν κεντρικῶν φυλακῶν ἡ οἰκοδομὴ ἐγένετο διὰ δαπάνης εἰδικῶς ὀριζομένης εἴτε διὰ νόμου εἴτε διὰ τοῦ δημοσίου προϋπολογισμοῦ.

Ἐν ταῖς Δανικαῖς φυλακαῖς ὅλα τὰ κελλία εἶναι τοῦ αὐτοῦ μεγέθους, ἐκτὸς τῶν δι' ἀσθενεῖς τὰ ὅποια εἶναι κατὰ τὸ τέταρτον εὐρύτερα τῶν λοιπῶν. Κατὰ τοὺς πιθανωτέρους ὑπολογισμοὺς ἐν φυλακῇ, περιεχούσῃ 100 κελλία, ἡ κατὰ μέσον ὄρον δαπάνη ἀναβιβάζεται εἰς 1,350 περίπου ν. δραχμὰς δι' ἕκαστον κελλίον μετὰ τῶν παρακολουθημάτων αὐτοῦ εἰς φωταέριον, μηχανισμοὺς κλπ. χωρὶς νὰ περιλαμβάνηται ὁμῶς ἡ ἐν ταῖς κεντρικαῖς φυλακαῖς δαπάνη διὰ ναόν, νοσοκομεῖον, κατοικίας ὑπάλλήλων, μαγνηρεῖον κλπ. καθὼς καὶ ἡ ἐν ταῖς τοπικαῖς φυλακαῖς δαπάνη δι' οἰκίας τῶν πόλεων καὶ κατοικίας τῶν φυλάκων. Ἡμεταξὺ τῆς φυλακῆς τοῦ συστήματος τῆς ἐν κοινῷ φυλακίσεως μετὰ νυκτερινῆς ἀπομονώσεως καὶ τῆς φυλακῆς τοῦ συστήματος τῆς ἀπομονώσεως καθ' ἡμέραν καὶ νύκτα διαφορὰ εἰς τὸ κεφάλαιον τῆς δαπάνης.—ἐὰν κρίνωμεν ἀφ' ἐνὸς μὲν ἐκ τῆς κατὰ τὸ πρῶτον σύστημα φυλακῆς ἐν Horsens, περιεχούσης 400 κελλία καὶ ἀπαιτησάσης δαπάνην 550,000 ν. δραχμῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐκ τῆς κατὰ τὸ δεύτερον σύστημα φυλακῆς ἐν Vridsloesville, περιεχούσης 400 κελλία καὶ ἀπαιτησάσης δαπάνην 2,000,000 ν. δραχμῶν,—ἡ διαφορὰ εἰς τὸ κεφάλαιον

τῆς δαπάνης εἶναι ὡς 1 διὰ τὸ παλαιὸν σύστημα πρὸς 4 διὰ τὸ νέον. Ἐν τούτοις, κατὰ μέρος τιθεμένων διαφορῶν εἰδικῶν κατὰ τὰς ἀνωτέρω δύο φυλακὰς περιστάσεων, ἐν γένει ἡ δαπάνη τῆς διὰ τὴν ἀπόλυτον ἀπομόνωσιν φυλακῆς δύναται νὰ ὑπολογισθῇ διπλασία τῆς διὰ τὴν φυλακὴν τοῦ ἐτέρου συστήματος.

Δ'. Σουηδία.

Ἐπάρχουσιν ἐν Σουηδία καθ' ἕκαστον νομὸν μία ἢ πλείονες μονωτικαὶ φυλακαὶ προσδιωρισμέναι διὰ τοὺς ὑποδίκους καὶ τοὺς ἐλαφροποίνους καταδίκους μέχρι δύο ἐτῶν φυλακίσεων τὸ πολὺ. Αἱ φυλακαὶ αὗται ὑπολογίζονται εἰς 44, καὶ ἔχουσι τινὰς ἐξ αὐτῶν ὀλίγιστα κελλῖα. Ὁ ὅλος ἀριθμὸς τῶν κελλίων τῶν φυλακῶν τούτων εἶναι 2,482, ἐξ ὧν 97 εἶναι σκοτεινὰ ἐν μέρει ἢ ἐντελῶς διὰ πειθαρχικοὺς λόγους.

Ἐκτὸς τῶν φυλακῶν τούτων ὑπάρχουσι καὶ κεντρικαὶ φυλακαὶ διὰ τοὺς βαρυποίνους καταδίκους, ἔχουσαι 539 κελλῖα δι' ἀπομόνωσιν κατὰ τὸ πρῶτον στάδιον τῆς ποινῆς καὶ 840 κελλῖα μόνον διὰ τὴν νύκτα. Τὰ τελευταῖα κελλῖα, μικρότερα καὶ ἥττον φωτεινὰ, ἀπῆρτησαν τὸ τρίτον ἢ τέταρτον τῆς δαπάνης τῆς διὰ τὰ συνήθη κελλῖα, εἶναι δὲ ἐκτισμένα ἐντὸς παλαιῶν οἰκοδομημάτων. Ὅλαι αἱ νομαρχιακαὶ φυλακαὶ εἶναι νέαι καὶ ἐκτίσθησαν πρὸς τὸν εἰδικὸν σκοπὸν τῆς ἀπομονώσεως. Ἐν τούτοις τινὲς ἐξ αὐτῶν ἠγέρθησαν ἐπὶ γηπέδου ἀνήκοντος εἰς παλαιὰς φυλακὰς, καὶ παλαιὰ τινὰ τεῖχη τοιούτων ἐχρησιμοποιήθησαν ἐν τῇ νέᾳ οἰκοδομῇ, ὅπου τὰ ἀρχαῖα οἰκοδομήματα δὲν ἀνῆκον εἰς τὸ Κράτος, τὰ πρὸς ἀνέγερσιν τῆς νέας φυλακῆς ἀναγκαῖα γήπεδα παρεχωρήθησαν εἰς αὐτὸ ὑπὸ τῶν πόλεων καὶ τῶν δήμων ἐπὶ τῇ ὑποχρεώσει τῆς κυβερνήσεως νὰ δέχεται ἐντὸς τῆς οὕτως ἐγερθείσης φυλακῆς τοὺς ὑποδίκους καὶ καταδίκους τῆς πόλεως καὶ τοῦ δήμου, εὐθυνομένων τούτων ὅμως εἰς τὰ ἐξοδα τῆς τροφῆς αὐτῶν.

Ἐκτὸς ἀσημάντων ἐξαιρέσεων, τὸ κύριον τῆς διὰ ἀνέγερσιν φυλακῶν δαπάνης κατεβλήθη ὑπὸ τοῦ Κράτους, ὑπολογίζεται εἰς 6,509,000 νέων δραχμῶν καὶ διενεμηθῆναι εἰς 35 ἔτη, ἀπὸ τοῦ 1843 μέχρι τοῦ 1878, ψηφισομένων ἐκάστοτε ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ Κράτους τῶν ἀναγκαίων ποσοτήτων. Ἐν γένει ἐπὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν οἰκοδομικῶν τῆς φυλακῆς ἔργων ἡ καθ' ἕκαστον κελλίον δαπάνη κατὰ μέσον ὄρον ὑπολογίζεται ἀπὸ 2,000 μέχρι 3,500 νέων δραχμῶν. Ἐν τῇ μᾶλλον μεγαλοπρεπεῖ Ἀνακριτικῇ φυλακῇ τῆς Στοκχόλμης ἡ δι' ἕκαστον κελλίον κατὰ μέσον ὄρον δαπάνη ἀνεπιβάσθη εἰς 4,200 ν. δραχμὰς, περιλαμβανομένης καὶ τῆς ἀξίας τοῦ ἀγορασθέντος γηπέδου. Ἐν τούτοις δι' ἕκαστον τῶν 48 νυχθημερινῶν κελλίων τῆς ἐν Norman γυναικείας φυλακῆς καὶ τῶν 236 νυχτερινῶν κελλίων τῆς ἐν Nya Warfvet φυλακῆς ἐδαπανήθησαν κατὰ μέσον ὄρον 500 μέχρις 700 ν. δραχμῶν. Σημειωτέον ὅμως, ὅτι τὰ κελλῖα ταῦτα ἐκτίσθησαν διὰ πλίνθων ὀπτῶν καὶ ἀνευ σιδηρῶν πλακῶν, καὶ ὅτι διὰ μὲν τὴν πρώτην φυλακὴν ἐχρησιμοποιήθη παλαιὸν κτίριον, τῆς δὲ δευτέρας τὰ κελλῖα ἐτέθησαν ἐντὸς παλαιᾶς τοῦ ναυτικοῦ οἰκοδομῆς.

Ἡ τοιαύτη προσαρμογὴ τῶν παλαιῶν κτιρίων σπουδαιοτάτην κέκτηται σημασίαν διὰ τὴν Ἑλλάδα, εἰς πολλὰς τῆς ὁποίας πόλεις καὶ περιοχὰς ἀπαντῶνται παλαιὰ μεσαιωνικὰ καὶ ἄλλα ἐγκαταλελειμμένα φρούρια καὶ κτίρια, δυνάμενα νὰ χρησιμοποιηθῶσιν εἰς ἴδρυσιν φυλακῶν. Ἐπομένως τὰ ἐν Σουηδία σχετικῶς γενόμενα δέονται περαιτέρω ἀναπτύξεως. Διὰ τὴν ἐν Nya Warfvet φυλακὴν μετεχειρίσθησαν, ὡς ἐρρέθη, τὰ τεῖχη ἀρχαίου ναυτικοῦ οἰκοδομήματος, καθόσον διετηροῦντο εἰς καλὴν κατάστασιν, προσέθεσαν δὲ καὶ νέα. Κατεσκευάσθησαν 236 κελλῖα νυχτερινὰ καὶ 30 ἐργαστᾶσια, ναὸς, νοσοκομεῖον, δωμάτια διὰ τὸ προσωπικὸν τῆς διοικήσεως καὶ διὰ τοὺς φύλακας. Ἐν τῇ μεγάλῃ τοῦ ναυτικοῦ οἰκοδομῆματος αὐτῇ

προσέθεσαν ειδικόν κτίριον δι' ἡμερονύκτιον μονωτικὴν φυλακὴν καὶ ἕτερον διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ὄλου ἰδρύματος (μαγειρεῖον, ἀποθήκαι, ἀρτοποιεῖον, πλυντήριον, στεγνωτήριο καὶ ἀτμοκίνητος μηχανή). Δι' ὅλας αὐτὰς τὰς οἰκοδομὰς ἐχορηγήθησαν ὑπὸ μὲν τοῦ Κράτους 153,000 ν. δραχμαί, ἐκ δὲ τῶν εἰσοδημάτων τοῦ καταστήματος τῆς φυλακῆς 50,000, ὑπὸ δὲ τῶν κρατουμένων ἡ ἐργασία. Ἡ φυλακὴ αὕτη κεῖται παρὰ τὴν θάλασσαν ἐντὸς μεγάλης δένδρων καὶ κήσων περιφερείας, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὑπάρχουσιν οἰκίαι ἰδιαιτεραι διὰ τὸν διοικητὴν καὶ τοὺς ὑπαλλήλους τῆς φυλακῆς, καθὼς καὶ ἄλλαι ἰδιωτικαὶ ἐπαύλεις. Καὶ ἄλλαι ἀκόμη προὔπαρχόντων κτιρίων χρησιμοποιήσεις εἰς ἴδρυσιν νέων φυλακῶν ἐν Σουηδία ἀπαντῶνται ὡς π. χ. ἡ Langholmen, ἣ ἐν σχεδίῳ ὑπάρχουσιν ὡς ἐν Carlskrona (πτέρυξ 200 κελλιῶν νυκτερινῶν ἀντὶ 130,000 ν. δραχμῶν), ἐν Westervik (54 κελλίαι ἀντὶ 114,000 ν. δραχμῶν) κλπ.

(Ἔπεται συνέχεια).

ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ 1882.

Ὁ προϋπολογισμὸς τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῆς ἑλληνικῆς ἐπικρατείας διὰ τὸ ἔτος 1882 ἐψηφίσθη κατὰ τὰ τέλη Ἰουνίου 1882, δηλαδὴ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἑνιαυτοῦ. Κατὰ πόσον ὑπηρετεῖται τοιοῦτοτρόπως ἡ ἐννοία τοῦ θεμελιώδους νόμου περὶ τῆς ὑπὸ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἔθνους προψηφίσεως τῶν δαπανημάτων τῆς ἐπικρατείας καὶ κατ' ἀκολουθίαν τῶν χρηματικῶν ἐκάστου πολίτου βαρῶν, εἶναι ζήτημα πολιτικόν, τὸ ὁποῖον ἐκ μακροῦ χρόνου εἶναι τεθειμένον. Ὅπως καὶ ἂν ἔγῃ, τὰ ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ 1882 ψηφισθέντα παριστῶσι τὸ ἐξῆς μεγαλειωδέστατον φαινόμενον, ὅτι ἐνῶ τὰ ἔσοδα τῆς ἐπι-

κρατείας ὑπολογίζονται εἰς δραχ. 68,621,542, τὰ ἔσοδα αὐτῆς ἀναβιβάζονται εἰς δρ. 80,436,069, δηλαδὴ ἐν ἔτει 1882 θὰ δαπανήσωμεν $11 \frac{8}{10}$ ἑκατομμύρια πλείονα τῶν ὄσων, κατὰ πιθανοτάτην μάλιστα ἐξόγκωσιν, ἔχομεν. Ἄλλ' ἡ πολιτικὴ τῶν ἐλλειμμάτων ἔχει πολλὰς ἐπόψεις, τὰς ὁποίας δὲν πρόκειται νὰ ἐξετάσωμεν νῦν. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν κεφαλαιώδη κατὰ μέρος κατάταξιν τῶν προϋπολογισθέντων, ἴδου πῶς ἔχουσι ταῦτα:

ΕΣΟΔΑ. — α) Ἀμειστοὶ φόροι δρ. 15,140,000, ἤτοι ἔγγειοι φόροι καὶ δικαιώματα ἐπικαρπίας 9,130,000, φόρος ἐπὶ τῶν βοσκῶν 190,000, ἐπὶ τῶν ζώων 2,800,000, ἐπὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων 1,450,000, ἐπὶ τῶν οἰκοδομῶν 1,270,000, ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος τῶν ἀνωνύμων ἐταιριῶν (3 τοῖς %) 300,000. β) Ἐμμεστοὶ φόροι δρ. 32,995,000, ἤτοι τελώνιον 23,960,000, χαρτόσημον 7,000,000, διάφορα δικαιώματα 885,000, φόρος ἐπὶ τῶν παιγνιοχάρτων 150,000, ἐπὶ τῆς καταναλώσεως τῶν ποτῶν 1,000,000. γ) Δημόσια καταστήματα δρ. 4,196,000, ἤτοι νομισματοποιία 2,320,000, ταχυδρομεῖον 950,000, τηλεγραφεῖον 920,000, τυπογραφεῖον 6,000. δ.) Διάφορα νομήματα καὶ κτήματα δρ. 3,503,260, ἤτοι μεταλλεῖα καὶ ὀρυκτὰ 963,000, ὕδατα θερμὰ 15,000, ἄλυκαὶ 1,100,000, ἰχθυοτροφεῖα 316,330, δάση 912,000, ἐλαιῶνες 3,000, σταφιδῶνες καὶ ἀμπελῶνες 3,000, περιβόλια καὶ ἄλλα κτήματα 162,000, κτήματα διοικούμενα δι' ἐπιστασίας 1000, δημόσια κτήρια καὶ ἐργοστάσια 26,000. ε) Ἐκποιήσεις ἐθνικῶν κτημάτων δρ. 4,276,000 ἤτοι χρεωλύσια, τόκοι ἐκ προικοκτησιῶν καὶ χρέη ἐκ προικοκτησιῶν ἀνανεωθέντα κατὰ τὸν ΣτΕ νόμον 265,000, δεκαετεῖς πιστώσεις προικοκτησιῶν καὶ φθαρτῶν κτημάτων καὶ ὀλικὴ τιμὴ προικοκτησιῶν 300,000, πεμπτημόρια καὶ ὀλικὴ τιμὴ φθαρτῶν κτημάτων 100,000, ἑπταετεῖς δόσεις γηπέδων κατὰ τὸν ΣΠΖ νόμον 1,900, τίμημα οἰκοπέδων Πα-

τρῶν κλπ. 70,000, προκαταβολαὶ ἐκ τῆς παρατάσεως τῆς προθεσμίας πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ νόμου περὶ γαιῶν καὶ φυτειῶν 40,000, χρεωλυτικαὶ δόσεις γαιῶν καὶ φυτειῶν 3,500,000. ς') Διάφορα εἰσοδήματα δρ. 4,842,382 ἤτοι τόκοι ὑπερῆμερίας 250,000, ποινικὰ ἐργαστᾶσια 5,000, ἀπώληψις ποινικῶν ἐξόδων 250,000 καὶ προκαταβληθέντων εἰς ποινικὰς δίκας 10,000, ἐξοδα καταμετρήσεως ἀμπέλων κλπ. 45,000, τυχηρὰ εἰσοδήματα 2,630,000 (ἐπὶ τοῦ ὅλου προϋπολογισμοῦ τὸ $\frac{1}{26}$! ἔχει τι θαυμάσιον ἐν τῇ ἀριθμοποιητικῇ τοῦ ὑπουργείου τέχνῃ), ἐπιστροφὰὶ χρημάτων 50,000, εἰσπράξεις λόγῳ πολιτικῶν συντάξεων 1,000,000, ἀπώληψις προκαταβολῶν ἐξ ἐκλογικῶν εἰδῶν 2,000, προκαταβολαὶ κληρωτῶν κατὰ τὸν περὶ στρατολογίας νόμον 600,000. ζ') Ἐκκλησιαστικὰ εἰσοδήματα δρ. 368,000, ἤτοι ἐκποιήσεις ἀκινήτων μοναστηριακῶν κτημάτων 40,000, πολυετεῖς ἐνοικιάσεις τοιούτων 223,000, μονοετεῖς ἐνοικιάσεις τοιούτων 2,000, τόκοι ὑπερῆμερίας 10,000, διάφορα ἔσοδα 40,000, καθυστεροῦντα ἐξ ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων 53,000. η') Ἐσοδα κεκλεισμένων χρησέων δημόσια καὶ ἐκκλησιαστικά 1,800,000. θ') Καθυστεροῦντα κατὰ τὸν ΧΚΗ' νόμον 1,500,000. — Τὸ ὅλον δρ. 68,621,542.

ΕΞΟΔΑ.—ά) Χρέος δημόσιον 27,173,466, ἤτοι χρέος ἐξωτερικὸν 1,269,000, ἐσωτερικὸν 21,928,176, συντάξεις 3,976,300. β') Χορηγία πρὸς τὸν βασιλέα δρ. 1,125,000. γ') Ἀποζημιώσεις βουλευτῶν καὶ ἐξοδα Βουλῆς 632,000. δ') Γενικὴ ὑπηρέσια δρ. 43,633,323, ἤτοι ὑπουργεῖον ἐξωτερικῶν 2,084,915, δικαιοσύνης 4,141,959, ἐσωτερικῶν 8,185,131, ἐκκλησιαστικῶν 3,275,290, στρατιωτικῶν 19,601,952, ναυτικῶν 4,308,398, οἰκονομικῶν 2,035,675. ε') Ἐξοδα διοικήσεως καὶ ἐπιστάσις δρ. 3,403,666. ς') Διάφοροι πληρωμαὶ δρ. 4,468,603, ἤτοι ἐπιστροφὰὶ χρημάτων 50,000, ἀποζημιώσεις 408,403, συμψηφισμὸς πιστωτικῶν γραμματίων 50,200, ἀπόδοσις κεφαλαίων ὁδοποιίας 3,750,000, νομισματοποιία 200,000, ἀποζημιώσεις ὑπαλλήλων γραφείου πολιτικῶν συντάξεων 10,000. — Τὸ ὅλον δρ. 80,436,069.